

Raportul privind activitatea
Consiliului Concurenței
în anul 2016

Chișinău, 2017

Cuprins:

Abrevieri și acronime	3
Introducere	4
Capitolul I. Contextul general al activității Consiliului Concurenței	5
1.1 Rolul și competențele Consiliului Concurenței	5
1.2 Sinteza activităților realizate	6
1.3 Realizarea angajamentelor internaționale în domeniul concurenței și ajutorului de stat	9
Capitolul II. Promovarea culturii concurențiale	12
2.1 Promovarea concurenței în dialog cu autoritățile publice și întreprinderile	12
2.2 Activitatea de informare în domeniul ajutorului de stat	16
2.3 Asigurarea transparenței activității Consiliului Concurenței	18
Capitolul III. Prevenirea încălcărilor legislației concurențiale	20
3.1 Perfecționarea cadrului legal și normativ	20
3.2 Activitatea de avizare a actelor legislative și normative	25
3.3 Evaluarea concentrărilor economice notificate și cercetarea mediului concurențial	31
3.4 Elaborarea proiectului programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat	33
Capitolul IV. Investigarea cazurilor de încălcare a legislației concurențiale	35
4.1 Acordurile anticoncurențiale	35
4.2 Abuzul de poziție dominantă	36
4.3 Concurența neloială și publicitatea ilegală	38
4.4 Limitarea concurenței de către autoritățile publice	39
4.5 Concentrări economice nenotificate	41
4.6 Practica judiciară	42
Capitolul V. Autorizarea, monitorizarea și raportarea ajutorului de stat	50
5.1 Notificarea și autorizarea ajutorului de stat	50
5.2 Evidența și raportarea ajutorului de stat	51
5.3 Sistemul informațional automatizat Registrul Ajutoarelor de Stat	55
Capitolul VI. Managementul și resursele Consiliului Concurenței	57
6.1 Resursele umane și organigrama	57
6.2 Dezvoltarea resurselor umane	59
6.3 Activitatea în context internațional	60
6.4 Raportul financiar anual	65
6.5 Raportul de performanță	67
Concluzii și direcții prioritare de activitate pentru anul 2017	70

Abrevieri și acronime

Acord de Asociere	Acordul de Asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora pe de altă parte, ratificat de Parlament prin Legea nr. 112 din 02.07.2014
AGEPI	Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală
AMCU	Comitetul Antimonopol din Ucraina
APC	Autorități publice centrale
APL	Autorități publice locale
Banca Mondială	Grupul Băncii Mondiale
BERD	Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare
BNAA	Biroul Național al Asiguratorilor de Autovehicule
BNM	Banca Națională a Moldovei
CIPA	Consiliul Interstatal pentru Politica Antimonopol al Comunității Statelor Independente
CSI	Comunitatea Statelor Independente
FTC	Comisia Federală de Comerț a SUA
ICN	Rețeaua Internațională de Concurență
Legea concurenței	Legea concurenței nr.183 din 11.07.2012
Legea cu privire la ajutorul de stat	Legea nr.139 din 15.06.2012 cu privire la ajutorul de stat
Legea cu privire la publicitate	Legea nr. 1227 din 27.06.1997 cu privire la publicitate
OECD	Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică
PNA	Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere pentru anii 2014-2016
Program național	Programul național în domeniul concurenței și ajutorului de stat
SIEG	Servicii de Interes Economic General
SIRASM	Sistemul informațional automatizat „Registrul ajutoarelor de stat”
SUA	Statele Unite ale Americii
TAIEX	Instrumentul de asistență tehnică și schimb de informații al UE
UE	Uniunea Europeană
UNCTAD	Conferința Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare
USAID	Agenția SUA pentru Dezvoltare Internațională

Introducere

Consiliul Concurenței este autoritatea națională de concurență, ce asigură aplicarea și respectarea legislației din domeniul concurenței, ajutorului de stat și al publicității în limitele competenței sale.

Prezentul raport prezintă sinteza activităților desfășurate, fiind evidențiate cele mai importante sarcini îndeplinite și rezultatele obținute pe parcursul anului 2016. În raport sunt reflectate, de asemenea, direcțiile prioritare de activitate pentru anul viitor.

Anul 2016 a fost marcat prin consolidarea eforturilor în menținerea și dezvoltarea unui mediu concurențial loial, factor generator de creștere a eficienței economice cu beneficii directe asupra consumatorilor. În acest context, au fost realizate mai multe activități în vederea atingerii obiectivelor stabilite în Programul de dezvoltare strategică al Consiliului Concurenței și a sarcinilor trasate în planul anual de acțiuni.

Anul 2016, a fost unul în care autoritatea de concurență a continuat activitatea de contracarare a cazurilor de încălcare a legislației concurențiale, investigațiile în derulare fiind în număr de 60. În domeniul ajutorului de stat, au fost autorizate 10 ajutoare de stat.

În anul 2016 au fost înființate 4 birouri teritoriale ale Consiliului Concurenței: Nord, Centru, Sud și UTA Găgăuzia. Activitatea acestor birouri va contribui la creșterea eficienței activității Consiliului Concurenței, va facilita accesul cetățenilor, autorităților publice locale și sectorului de afaceri din teritoriu la asistență juridică și informațiile de interes public ale Consiliului Concurenței, fără a fi nevoiți să se deplaseze la Chișinău.

În perioada de raportare a avut loc lansarea Proiectului UE ”Suport pentru Consiliul Concurenței”. Proiectul are drept scop îmbunătățirea aplicării legii și a reglementărilor care guvernează domeniul concurențial în Republica Moldova.

Promovarea culturii concurențiale a fost realizată prin intermediul implementării mai multor acțiuni de informare și advocacy. Au fost realizate 8 ediții de Competition CaFE - platformă de discuții și dialog, lansată în 2015, care oferă posibilitatea unei comunicări tematice cu părțile interesate într-un nou format.

Totodată, dezvoltarea mediului concurențial loial poate fi atins numai prin efortul conjugat al autorităților publice. În acest context, Consiliul Concurenței în anul 2016, în comun cu autoritățile publice centrale și locale, a definitivat proiectul programului național din domeniul concurenței și ajutorului de stat, fiind promovat pentru aprobare ca proiect de lege.

Viorica Cărare,
Președintele Consiliului Concurenței

Capitolul I. Contextul general al activității Consiliului Concurenței

În anul 2016, Consiliul Concurenței a făcut progrese în activitățile desfășurate, realizând obiectivele și sarcinile trasate în Programul de dezvoltare strategică și în planul anual de acțiuni, în vederea implementării politicilor naționale și a cadrului legal din domeniul concurenței, ajutorului de stat și al publicității, în baza experienței acumulate și a direcțiilor de acțiuni prioritare formulate în Raportul de activitate pentru anul 2015. Astfel, a fost asigurată continuitatea abordărilor anterioare în activitate și consolidarea capacității instituționale.

1.1 Rolul și competențele Consiliului Concurenței

Consiliul Concurenței este o autoritate publică autonomă, responsabilă față de Parlament, ce asigură aplicarea și respectarea legislației din domeniul concurenței, al ajutorului de stat și al publicității în limitele competenței sale.

Rolul autorității de concurență este de a asigura funcționarea normală și corectă a piețelor prin aplicarea eficientă a legislației concurențiale pentru ca în final să se asigure o promovare cât mai bună a intereselor consumatorilor.

Viziunea – autoritate publică modernă, recunoscută pe plan național și european, care prin obiectivitate și imparțialitate, cooperare și transparență asigură protejarea, menținerea și stimularea concurenței capabile să contribuie la dezvoltarea economică a Republicii Moldova, în vederea asigurării bunăstării consumatorilor.

Misiunea – aplicarea măsurilor eficiente pentru protecția, stimularea concurenței, în vederea menținerii unui mediu concurențial funcțional, asigurării activității libere de întreprinzător și promovării intereselor legitime ale consumatorilor.

Valorile pe care se bazează activitatea autorității de concurență sunt: independența, responsabilitatea, profesionalismul, eficiența, integritatea.

Consiliul Concurenței, în conformitate cu legislația în vigoare, are următoarele atribuții de bază:

- promovează cultura concurențială;
- elaborează acte normative necesare pentru implementarea legislației din domeniul concurenței, al ajutorului de stat și al publicității, în limitele competenței sale;
- avizează proiecte de acte legislative și normative ce pot avea impact anticoncurențial;
- sesizează organele competente privind incompatibilitatea actelor legislative și normative cu legislația din domeniul concurenței, al ajutorului de stat și al publicității, în limitele competenței sale;
- investighează practicile anticoncurențiale, concurența neloyală și alte încălcări ale legislației din domeniul concurenței, al ajutorului de stat și al publicității, în limitele competenței sale;

- constată încălcări ale legislației din domeniul concurenței, al ajutorului de stat și al publicității, impune măsuri interimare în vederea încetării încălcărilor denunțate, impune măsuri corective și aplică sancțiuni pentru comiterea încălcărilor, în limitele competenței sale;
- adoptă decizii prevăzute de lege pentru cazurile de concentrări economice;
- autorizează, monitorizează și raportează ajutorul de stat;
- înaintează în instanța de judecată acțiuni privind cazurile ce țin de competența sa;
- realizează alte atribuții în conformitate cu legislația din domeniul concurenței, al ajutorului de stat și al publicității, în limitele competenței sale.

Pentru realizarea acestor atribuții, care contribuie la creșterea economiei naționale și sporirea bunăstării consumatorilor, Consiliul Concurenței este investit cu putere de luare a deciziilor, de reglementare, exceptare, interdicție, intervenție, control și sancționare, în limitele stabilite de legislație.

În desfășurarea activităților de investigare și luare a deciziilor, Consiliul Concurenței este independent de alte autorități ale administrației publice. Totodată, în vederea exercitării funcțiilor și atribuțiilor sale, Consiliul Concurenței colaborează cu autoritățile publice locale și centrale.

Consiliul Concurenței este format, conform Legii concurenței, din conducere, aparat executiv, care este constituit din subdiviziuni specializate și operaționale, și filiale teritoriale.

Consiliul Concurenței este condus de Plen, care este un organ colegial decizional compus din 5 membri, inclusiv un președinte și doi vicepreședinți, care sunt, respectiv, președinte și vicepreședinți ai Consiliului Concurenței. În exercitarea atribuțiilor sale Plenul Consiliului Concurenței adoptă decizii, dispoziții, prescripții și hotărâri.

În anul 2016, **Plenul Consiliului Concurenței** s-a întrunit în 86 de ședințe, inclusiv 29 de ședințe de audieri, în urma cărora au fost adoptate 24 dispoziții de inițiere a investigațiilor și studiilor utile, 60 de decizii, o prescripție, 5 hotărâri și 85 de avize la proiecte de acte normative.

1.2 Sinteza activităților realizate

Reieșind din atribuțiile principale, stipulate în art. 39 al Legii concurenței, prevederilor Programului de dezvoltare strategică și ale planului anual de acțiuni, Consiliul Concurenței și-a orientat activitatea în mai multe domenii.

În anul 2016, a fost intensificată promovarea culturii concurențiale prin intermediul diferitor activități de informare și advocacy. Astfel, acțiunile Consiliului Concurenței, privind prevenirea și contracararea a practicilor anticoncurențiale au fost promovate în cadrul a **41 de evenimente** organizate cu participarea reprezentanților autorităților publice, autorităților de reglementare, producătorilor agricoli, consumatorilor, exportatorilor, transportatorilor, asociațiilor profesionale, precum și experților în domeniile date. De asemenea, în anul de raportare au fost organizate și

desfășurate **8 evenimente sub egida Competition CaFE**, care oferă posibilitatea unei comunicări tematice cu părțile interesate într-un nou format.

În anul 2016 Consiliul Concurenței a continuat implementarea bunelor practici internaționale, aliniindu-se la tendințele europene de concentrare a eforturilor autorităților de concurență, în mod prioritar, pe **activități de prevenire a acțiunilor anticoncurențiale ale întreprinderilor și autorităților publice**. Astfel, în anul 2016, în vederea aducerii în concordanță a prevederilor legislației în vigoare ce reglementează mediul de afaceri la prevederile Legii concurenței, precum și ca urmare a solicitării Comisiei Economie Buget și Finanțe a Parlamentului, Consiliul Concurenței, a **elaborat proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative**. Adoptarea proiectului dat va conduce la aplicarea eficientă și uniformă a prevederilor legislației din domeniul concurenței și ajutorului de stat.

Totodată în vederea dezvoltării cadrului normativ în domeniile de competență, Plenul Consiliului Concurenței a **aprobat 11 acte normative, iar 3 acte normative au fost modificate**.

Pentru promovarea politicii statului în domeniul concurenței și evaluării impactului de reglementare asupra mediului concurențial, excluderii tratamentelor preferențiale în favoarea unor întreprinderi, înlăturării și prevenirii instituirii barierei anticoncurențiale în diferite sectoare economice, Consiliul Concurenței, pe parcursul anului 2016, a **avizat 85 de proiecte de acte legislative și normative**, majoritatea fiind cu propuneri și recomandări de îmbunătățire a conținutului lor.

În vederea monitorizării diferitor sectoare economice au fost desfășurate **9 investigații utile de cunoaștere a piețelor**.

În anul 2016, în scopul **eliminării barierei anticoncurențiale, deschiderii sectoarelor către concurență** și a implementării prevederilor Legii nr.166 din 11.07.2012 pentru aprobarea Strategiei Naționale de dezvoltare „Moldova 2020”, a fost **definitivat proiectul programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat**. Programul prevede o abordare complexă și strategică a problemelor, obiectivelor și acțiunilor ce se impun a fi realizate pentru dezvoltarea mediului concurențial și stimularea concurenței în vederea promovării intereselor legitime ale consumatorilor, creșterii competitivității economiei pe plan internațional.

În procesul de finalizare a proiectului programului au fost consultate documentele similare din alte țări, organizate ședințe cu reprezentanții și conducătorii diferitor autorități publice, a fost preluată expertiza experților din cadrul Proiectului UE “Suport pentru Consiliul Concurenței”.

Anul 2016, a fost unul în care autoritatea de concurență a **continuat activitatea de investigare a cazurilor de încălcare a legislației concurențiale**. Astfel, numărul total de cazuri în derulare a fost de 60.

În perioada de raportare, Consiliul Concurenței a aplicat **amenzi în valoare totală de 19,21 mln. lei, în bugetul de stat fiind încasate 4,71 mln. lei**.

În rezultatul examinării judiciare, pe parcursul anului 2016, a acțiunilor intentate în temeiul Legii concurenței, au fost finalizate 16 cauze, dintre care, în 12 cazuri

instanța de judecată a dat câștig de cauză Consiliului Concurenței. Acest fapt denotă o **rată a câștigurilor în instanța de judecată în mărime de 75 %**.

În acest an, **au fost implementate mai multe instrumente ale politicii de concurență**, unul dintre ele fiind acceptarea angajamentelor propuse de către întreprinderi, care contribuie la înlăturarea încălcărilor și restabilirea rapidă a mediului concurențial. Un alt instrument european, utilizat pe larg în cadrul investigațiilor, îl reprezintă **audierile**, care constituie o modalitate eficientă de documentare a Plenului Consiliului Concurenței și în același timp, un act procedural care asigură dreptul la apărare a întreprinderilor implicate în cadrul investigațiilor. În anul 2016 au fost desfășurate **29 de ședințe de audieri ale Plenului Consiliului Concurenței** pe diferite cazuri investigate.

Pentru **asigurarea respectării prevederilor Legii cu privire la ajutorul de stat**, în anul 2016 au fost autorizate **10 ajutoare de stat**, au avut loc 39 întrevederi consultative și au fost oferite 1 498 consultații telefonice în domeniul ajutorului de stat. Tot în 2016, au fost **elaborate și prezentate Parlamentului și Guvernului Rapoartele privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova în 2014 și 2015**.

În anul 2016, Consiliul Concurenței a continuat executarea Hotărârii Curții de Conturi nr. 11 din 31.03.2015, în vederea implementării recomandărilor auditului. La data expirării termenului de raportare a îndeplinirii tuturor recomandărilor (08.05.2017) **au fost îndeplinite toate cele 28 de recomandări ale Curții de Conturi**.

În vederea **implementării sistemului de management financiar și control** au fost adoptate și implementate un șir de acte administrative interne, adoptată și publicată pe pagina web a Consiliului Concurenței Declarația privind buna guvernare. Raportul de performanță reflectă îndeplinirea tuturor indicatorilor de performanță stabiliți pentru 2016, în limitele bugetului aprobat.

Totodată, pentru a asigura transparența activității desfășurate, au fost reflectate acțiunile realizate prin intermediul paginii web oficiale și a rețelelor sociale media.

Conștientizarea de către societate a faptului că, concurența este un factor vital pentru dinamizarea economiei naționale, pentru îmbunătățirea mediului de afaceri și sporirea atractivității acestuia atât pentru lansarea noilor afaceri, cât și pentru dezvoltarea lor, este un obiectiv primordial. Formarea și menținerea unui mediu concurențial loial este o prioritate națională, prevăzută de Constituție, Legea concurenței, Strategia "Moldova 2020" și Acordul de Asociere, care poate fi realizată prin implicarea tuturor părților și anume, a mediului de afaceri, autorităților statului și a societății civile. Unul din instrumente îl constituie dialogul cu autoritățile publice, asigurat prin organizarea de ședințe, mese rotunde, ateliere de lucru, implicând diferite sectoare, fapt care contribuie **la stabilirea și fortificarea relațiilor de parteneriat cu alte autorități publice**, în vederea înlăturării și neadmiterii încălcărilor anticoncurențiale.

În contextul preluării celor mai bune practici internaționale din domeniul concurenței și ajutorului de stat, dar și în vederea dezvoltării relațiilor de colaborare internaționale, pe parcursul anului 2016, Consiliul Concurenței a realizat o serie de acțiuni. Acestea au contribuit la **dezvoltarea și fortificarea colaborării în domeniul concurenței și ajutorului de stat cu diferite entități internaționale** cum ar fi Banca Mondială, Comisia Europeană, ICN, CIPA etc. Astfel, în baza necesităților și priorităților de dezvoltare instituțională, precum și a apelurilor de proiect anunțate, pe parcursul perioadei de referință, au fost aprobate și implementate proiecte cu suportul: Băncii Mondiale, Polska Pomoc, Ministerul de Afaceri Externe al Norvegiei, USAID, Comisiei Europene, Consiliului Concurenței din România.

Activitatea Consiliului Concurenței în anul 2016 a fost orientată prioritar spre promovarea culturii concurențiale, monitorizarea respectării legislației în domeniul concurenței, ajutorului de stat și publicității, oferirea consultanței autorităților publice și întreprinderilor, asigurarea transparenței activității și consolidării capacităților instituționale.

1.3 Realizarea angajamentelor internaționale în domeniul concurenței și ajutorului de stat

În baza **PNA**, Consiliul Concurenței a asigurat, conform competențelor, întreprinderea măsurilor necesare în vederea realizării integrale și în termenele stabilite a acțiunilor incluse în documentul menționat și a întocmit trimestrial rapoarte privind procesul de implementare a acțiunilor stipulate în Plan.

Totodată, a fost elaborat Raportul privind implementarea Acordului de Asociere pentru anii 2014-2016, un raport de totalizare conform căruia din cele 29 de măsuri ce urmau a fi realizate în 2014-2016 la Titlul V. Comerț și aspecte legate de comerț, Capitolul 10. Concurența, Secțiunea 1. Antitrust și Concentrări Economice și Secțiunea 2. Ajutoare de stat Consiliul Concurenței a înregistrat un grad de 100% a nivelului de realizare a acțiunilor planificate și 100% din total a nivelului de armonizare la acquis-UE conform Acordului de Asociere.

În anul 2016, Consiliul Concurenței, a realizat următoarele acțiuni pentru implementarea măsurilor stipulate în Plan:

În vederea *revizuirii cadrului normativ de reglementare a mediului de afaceri privind compatibilitatea cu Legea concurenței, abrogării sau modificării actelor normative care contravin Legii concurenței și revizuirii constrângerilor sectoriale specifice care afectează concurența de pe piață, folosind abordarea de Reglementare a Pieței Produsului a OECD și identificarea sectoarelor și acțiunilor prioritare, în vederea eliminării ulterioare a reglementărilor ce contravin Legii concurenței*: a fost elaborat proiectul de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative. În luna decembrie 2016 proiectul a fost remis autorităților competente spre avizare și plasat pe pagina web a Consiliului Concurenței.

În scopul *elaborării și adoptării liniilor directorii relevante și a regulamentelor interne pentru implementarea eficientă de către Consiliul Concurenței a Legii concurenței* a fost elaborat și aprobat prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței Regulamentul cu privire la Consiliul de experți pe lângă Consiliul Concurenței.

Totodată, în vederea *elaborării și implementării unui program național în domeniul concurenței și a ajutorului de stat prin preluarea celor mai bune practici europene*: a fost elaborat proiectul programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat. Proiectul programului a fost prezentat publicului larg în cadrul Conferinței Internaționale de lansare a Raportului privind activitatea Consiliului Concurenței în anul 2015. Mai multe informații se conțin în punctul 3.4 al prezentului raport.

Pentru *implementarea măsurii ce ține de elaborarea și prezentarea propunerilor privind excluderea prevederilor privind publicitatea destinată consumatorilor din domeniul de competență al Consiliului Concurenței* au fost elaborate și remise Ministerului Justiției propunerile privind excluderea prevederilor privind publicitatea destinată consumatorilor din domeniul de competență al Consiliului Concurenței.

În scopul *fortificării capacităților instituționale ale Consiliului Concurenței prin asigurarea cu resurse financiare suficiente în vederea realizării la capacitate maximă a responsabilităților Consiliului Concurenței; asigurarea bazei tehnico-materiale adecvate și cu sediu a Consiliului Concurenței; asigurarea cu resurse umane calificate în domeniul concurenței și ajutorului de stat* în anul 2016 colaboratorii Consiliului Concurenței au beneficiat de 57 de instruiți. Totodată, pe parcursul anului au fost desfășurate concursuri de angajare.

În urma modificării autorității responsabile pentru *identificarea întreprinderilor investite cu drepturi exclusive și monitorizarea activității acestora*, conform Hotărârii Guvernului nr. 713 din 12.10.2015 cu privire la modificarea și completarea Hotărârii Guvernului nr. 808 din 07.10.2014, a fost inițiată investigația utilă privind identificarea entităților investite cu drepturi exclusive și monitorizarea activității acestora. Ca rezultat al monitorizării, în proiectul programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat au fost incluse acțiuni de revizuire a drepturilor exclusive. Consiliul Concurenței și-a asumat realizarea unui șir de acțiuni în vederea implementării prevederilor Planului de acțiuni de implementare a Acordului de Asociere în ceea ce ține de *promovarea culturii concurențiale* (prin intermediul instruirilor, conferințelor de presă, meselor rotunde etc.). Toate aceste acțiuni sunt descrise detaliat la Capitolul II. Promovarea culturii concurențiale din prezentul Raport.

În ceea ce ține de *sporirea acțiunilor de informare a populației privind practicile anticoncurențiale și acțiunile întreprinse pentru înlăturarea acestora*, pe parcursul anului 2016 a fost îmbunătățită pagina web oficială a Consiliului Concurenței și actualizată permanent în vederea asigurării transparenței activității autorității și informării continue a populației, fiind introdus sistemul de expediere al buletinelor informative. Totodată, au fost actualizate la zi paginile oficiale social-

media ale Consiliului Concurenței. Au fost oferite 278 consultații telefonice și au avut loc 30 întreveneri consultative.

În același timp, peste 150 de studenți, masteranzi și doctoranzi ai Universității de Stat din Moldova și ai Academiei de Studii Economice din Moldova au beneficiat de un curs gratuit de seminare în domeniul concurenței. Pe parcursul anului a fost publicată o ediție a Revistei analitico-informative „Concurența”, unde au fost incluse diferite articole din domeniul politicii de concurență și ajutor de stat. De asemenea a fost asigurată apariția unui șir de publicații în diferite reviste și publicații on-line.

Acțiunile întreprinse de Consiliul Concurenței în vederea implementării măsurii privind *implicarea experților internaționali pentru preluarea celor mai bune practici în domeniul concurenței și ajutorului de stat* sunt descrise detaliat în Capitolul Managementul și resursele Consiliului Concurenței din prezentul Raport.

În scopul *asigurării respectării prevederilor Legii cu privire la ajutorul de stat*, în anul 2016 au fost autorizate 10 ajutoare de stat, au avut loc 39 întreveneri consultative și au fost oferite 1498 consultații telefonice în domeniul ajutorului de stat.

Activitățile ce se referă la *elaborarea și adoptarea liniilor directorii relevante și a regulamentelor interne pentru implementarea eficientă de către Consiliul Concurenței a Legii cu privire la ajutorul de stat*, sunt reflectate în p.2.1 al Raportului.

În vederea *intensificării dialogului cu autoritățile publice în scopul informării despre legislația din domeniul concurenței și ajutorului de stat* au avut loc 49 ședințe și întreveneri consultative cu participarea reprezentanților din peste 70 de autorități publice. Totodată, reprezentanții Consiliului Concurenței au participat în cadrul grupului de lucru în vederea examinării cadrului legal existent în domeniul jocurilor de noroc, precum și în cadrul grupului de lucru pentru reducerea numărului actelor permissive și implementarea soluțiilor de ghișeu unic. Reprezentanții Consiliului Concurenței au participat în cadrul consiliului de produs ”Sfecla de zahăr, zahăr și produse procesate” la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

În vederea *monitorizării ajutoarelor de stat* au fost elaborate și aprobate de Plenul Consiliului Concurenței 2 rapoarte privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova pentru anul 2014 și 2015 respectiv.

În vederea intensificării colaborării pe segmentul ajutor de stat, la inițiativa **Comunității Energetice**, în 2016 au început negocieri asupra textului Declarației comune privind cooperarea între autoritățile de ajutor de stat ale părților contractuale și crearea unei rețele în domeniul ajutorului de stat în cadrul Comunității. Această Declarație a fost semnată de Consiliul Concurenței și Secretariatul Comunității Energetice în anul 2017. Comunitatea Energetică este o organizație internațională care activează în domeniul politicilor energetice. Republica Moldova este parte a Tratatului de constituire a Comunității Energetice, alături de alte țări din Europa de Sud Est și din Regiunea Mării Negre.

Capitolul II. Promovarea culturii concurențiale

Asigurarea mediului concurențial loial poate fi realizată prin implicarea tuturor părților și anume a mediului de afaceri, a autorităților publice, a mass-media, a societății civile și a Consiliului Concurenței. Promovarea culturii concurențiale are ca scop creșterea nivelului de informare a societății asupra subiectelor în materie de concurență și ajutor de stat.

În anul 2016, în vederea promovării culturii concurențiale, Consiliul Concurenței a desfășurat mai multe acțiuni, cu implicarea reprezentanților autorităților publice, producătorilor agricoli, consumatorilor, exportatorilor, transportatorilor, asociațiilor profesionale, precum și experților în domeniile date, studenților de la diferite instituții de învățământ superior.

2.1 Promovarea concurenței în dialog cu autoritățile publice și întreprinderile

Promovarea culturii concurențiale este una din principalele activități a Consiliului Concurențe, menite de a preveni practicile anticoncurențiale și acțiunile de concurență neloială. În acest context, una din acțiunile realizate de autoritatea de concurență, în scopul exercitării acestei sarcini, Consiliul Concurență asigură interacțiunea cu diferite entități în scopul informării asupra cadrului legal-normativ în domeniu, procedurilor de activitate a Consiliului Concurenței, politicii de stat în domeniul concurenței, ajutorului de stat și publicității.

➤ Activități de promovare a culturii concurențiale cu autoritățile publice

În scopul elaborării Programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat, prevăzut de Strategia Națională de dezvoltare „Moldova 2020” și de PNAA, Consiliul Concurenței a lansat un dialog continuu de colaborare cu societatea. Au fost organizate 13 întrevederi consultative cu entitățile interesate în avizarea proiectului programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat precum: Agenția Medicamentului, Ministerul Economiei, Banca Națională a Moldovei, Ministerul Mediului, Agenția Rezerve Materiale, Academia de Științe, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, etc. Totodată, Consiliul Concurenței a colaborat activ cu reprezentanții asociațiilor profesionale și de business pentru o elaborare și implementare mai eficientă a Programului.

Pe parcursul anului 2016, în vederea elaborării Programului, au fost oferite 77 de consultații telefonice autorităților publice locale și centrale. Au fost recepționate 70 de formulare privind identificarea barierelor anticoncurențiale, iar informația recepționată a fost sistematizată și prelucrată.

Elaborarea Programului național a constituit subiect de dezbateri în cadrul mesei rotunde organizate cu prilejul prezentării raportului anual de activitate al Consiliului Concurenței pentru anul 2015, la care au participat conducători de autorități publice naționale și de peste hotare, conducerea Consiliului Concurenței, reprezentanți ai

Delegației UE, ambasadori, oaspeți de onoare din străinătate, mediul de afaceri, precum și reprezentanți ai societății civile.

În cadrul acestor evenimente, organizate de Consiliul Concurenței, au fost discutate subiecte cu privire la structura Programului, importanța lui, pașii de colaborare, impactul barierelor anticoncurențiale cu exemplificarea acestora. Participanții la dialog au abordat diferite aspecte specifice de ordin concurențial din domeniile de activitate ale acestora și au intervenit cu mai multe propuneri și obiecții asupra proiectului programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat.

Totodată, în scopul informării asupra prevederilor legislației concurențiale, au fost organizate 49 de ședințe și întrevederi consultative cu participarea a 306 reprezentanți din 70 de autorități publice.

Pe parcursul anului 2016, asigurarea dialogului și instituirea relațiilor de colaborare cu autoritățile și instituțiile din țară a fost realizată prin participarea la diverse dezbateri publice, lansate de autoritățile administrației publice centrale, unde reprezentanții Consiliului Concurenței au fost invitați în calitate de experți pe probleme de concurență și ajutor de stat. Astfel, reprezentanții Consiliului Concurenței au prezentat lucrarea „Combaterea acțiunilor de concurență neloială în domeniul proprietății intelectuale” în cadrul Simpozionului anual științifico-practic „Lecturi AGEPI”. Studiul reflectă aspectele principale ale procesului de protecție a proprietății intelectuale prin prisma legislației concurențiale, cu prezentarea tendințelor actuale ale încălcărilor și cazuisticii autorității concurențiale.

În perioada de raportare, reprezentanții Consiliului Concurenței au participat în cadrul a 2 grupuri de lucru:

- privind examinarea cadrului legal existent în domeniul jocurilor de noroc și în scopul elaborării unei noi redacții a Legii cu privire la jocurile de noroc;
- privind reducerea numărului actelor permissive și implementarea soluțiilor de ghișeu unic la Ministerul Economiei.

Totodată, funcționarii din cadrul autorității de concurență au luat parte la ședințele consiliului de produs ”Sfecla de zahăr, zahăr și produse procesate” la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare.

➤ **Promovarea culturii concurențiale în dialogul cu mediul de afaceri**

Această activitate a fost asigurată prin evenimente organizate de Consiliul Concurenței, inclusiv în cadrul platformei de discuții Competition CaFÉ, cât și prin participări în calitate de experți la diverse evenimente realizate de alți organizatori, cum ar fi: Conferința de retail din data de 25.02.2016, organizată de revista Modern Buyer. La conferința respectivă a fost susținut un discurs privind concurența în retail-ul modern din Republica Moldova, riscurile de restrângere a concurenței, aferente activităților de retail din perspectiva Consiliului Concurenței, tipurile de încălcări ale dreptului concurențial.

La data de 08.09.2016, reprezentanții Consiliului Concurenței, au participat cu o prezentare, în fața a peste 70 de antreprenori care reprezintă întreprinderi din domenii economice diferite, despre situațiile care ar reprezenta încălcări ale legislației

concurențiale, dar și instrumentele europene din domeniu, pe care Republica Moldova le transpune treptat în practica internă. Totodată, s-a relatat despre modalitatea de colaborare dintre Consiliul Concurenței și mediul de afaceri.

La data de 27.09.2016, la sediul Consiliului Concurenței, a avut loc un seminar de instruire pentru 29 de reprezentanți ai mediului de afaceri. În cadrul acestei instruirii, colaboratorii Consiliului Concurenței au prezentat subiecte utile și relevante pentru participanți și anume: introducerea în legislația concurențială, inspecțiile inopinate (drepturile și obligațiile agenților economici), concentrările economice, modificările legislației cu privire la publicitate, cele mai frecvente încălcări ale agenților publicitari, fenomenul squatting, acorduri anticoncurențiale, stabilire/fixare de preț, preț de vânzare și revânzare, împărțirea teritoriului, clienților, preț de recomandare, schimbul de informație, exceptările.

➤ **Promovarea culturii concurențiale în cadrul conferințelor internaționale**

În anul de raportare, Consiliul Concurenței a organizat și desfășurat 2 conferințe de nivel internațional.

La data de 12.05.2016, la sediul Consiliului Concurenței s-a desfășurat *Conferința Internațională* cu genericul: “Concurența, Ajutorul de Stat și Achizițiile Publice”. Scopul acestui eveniment a fost schimbul de experiență și de bune practici dintre Polonia și Moldova, ce țin de implementarea directivelor europene, implementarea prevederilor Acordului de Asociere în materie de concurență și ajutor de stat, practica judiciară din domeniu ș.a. La Conferință au participat specialiști în domeniul concurenței și achizițiilor publice, avocați cu experiență din Polonia și Republica Moldova, reprezentanți ai mediului academic și de afaceri. Acest eveniment a făcut parte din proiectul “Implementarea și aplicarea legislației în domeniul concurenței și a cadrului de reglementare privind ajutoarele de stat în Republica Moldova”, fiind organizat de Institutul Allerhand din Polonia și Consiliul Concurenței al Republicii Moldova, cu suportul financiar al Ministerului de Afaceri Externe al Norvegiei.

În perioada 30.06-02.07.2016 s-au desfășurat *Zilele Concurenței*. Evenimentul a fost organizat în premieră în Republica Moldova de Consiliul Concurenței și a cuprins un șir de activități în care au fost antrenați deputați ai Parlamentului, reprezentanți ai Delegației UE, conducători de autorități publice naționale și de peste hotare, ambasadori, oaspeți de onoare din străinătate, reprezentanți ai mediului de afaceri, societății civile și mass-media.

În cadrul Zilelor Concurenței a fost organizată Conferința Internațională din 30.06.2016, unde a avut loc mai multe evenimente: lansarea Raportului de activitate al Consiliului Concurenței pentru anul 2015, semnarea Memorandumului de cooperare în domeniul politicii de concurență între Consiliul Concurenței al Republicii Moldova și Comitetul Antimonopol al Ucrainei, prezentarea proiectului programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat.

Totodată, în cadrul colaborării cu mediul academic de peste hotare, la sediul Consiliului Concurenței decanul Facultății de Științe Economice de la Universitatea din Sibiu "Lucian Blaga" din România a susținut pentru angajații Consiliului Concurenței un seminar cu genericul "Analiza sectoarelor pe activitate, instrumente și tipologie".

Zilele următoare au fost marcate prin organizarea unui șir de evenimente: training-uri, seminare, simulări cu implicarea reprezentanților Proiectului UE „Suport pentru Consiliul Concurenței” și angajaților Consiliului Concurenței, precum și a unui Competition CaFÉ cu mediul de afaceri și avocați.

➤ **Promovarea culturii concurențiale în cadrul mediului universitar**

Promovarea culturii concurențiale în rândul mediului universitar s-a desfășurat în cadrul a 3 evenimente. În acest sens, peste 150 de studenți, masteranzi și doctoranzi de la Universitatea de Stat din Moldova, Academia de Studii Economice din Moldova, Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, au avut parte de lecții și seminare organizate de Consiliul Concurenței și reprezentanții proiectului UE "Suport pentru Consiliul Concurenței".

Astfel, la data de 22.02.2016, la sediul Consiliului Concurenței s-a desfășurat o lecție publică susținută pentru un grup de 20 de studenți de la Universitatea de Studii Politice și Economice Europene „Constantin Stere”, unde au fost discutate noțiunile generale și prevederile legale din domeniul concurenței, ajutorului de stat,

Un grup de 30 de studenți, masteranzi și doctoranzi ai Universității de Stat din Moldova și peste 100 de studenți de la Academia de Studii Economice din Moldova au beneficiat în lunile aprilie și respectiv octombrie de un curs gratuit de seminare în domeniul concurenței, în cadrul Proiectului „Suport pentru Consiliul Concurenței”, finanțat de UE.

Cursul a constat dintr-o serie de seminare dedicate subiectelor ce țin de fundamentele dreptului concurenței, principiile generale ale legislației în domeniul concurenței, legislația europeană în domeniu, abuzul de poziție dominantă, concentrările economice, acordurile anticoncurențiale, achizițiile publice etc. La finele cursului au fost înmânate certificate de participare.

➤ **Platforma de discuții Competition CaFÉ**

Platforma a fost lansată de Consiliul Concurenței în decembrie 2015 și a devenit un instrument important de promovare și creștere a culturii concurențiale.

Pe parcursul anului 2016, au fost realizate 8 ediții de Competition CaFÉ, oferind posibilitatea unei comunicări tematice cu părțile interesate într-un nou format. Acest eveniment a întrunit sub egida sa judecători, juriști și avocați, reprezentanți ai autorităților publice și mediului de afaceri, ai societății civile și jurnaliști, funcționari publici și demnitari de stat din țară și de peste hotare, experți în materie de concurență din mai multe țări ale UE.

În cadrul acestor evenimente, au fost discutate și analizate subiectele relevante pentru grupurile-țintă participante.

Sumarul evenimentelor organizate sub umbrela Competition CaFÉ

Nr.	Data	Subiectele principale	Număr de participanți
1.	29.01.2016	Provocări pentru Republica Moldova în domeniul concurenței. Creșterea complexității regulilor și reglementărilor UE în domeniul concurenței. Importanța dezvoltării culturii concurențiale.	58
2.	05.04.2016	Mediul de afaceri - coloana vertebrală a economiei Republicii Moldova.	46
3.	13.05.2016	Rolul societății civile în promovarea culturii concurențiale.	25
4.	17.05.2016	Analiza și evaluarea încălcărilor concurențiale și proceduri aferente controlului concentrărilor economice.	40
5.	01.07.2016	Prezentarea în comparație a problemelor concurențiale existente pe piețele europene similare celor abordate din Republica Moldova.	34
6.	25.10.2016	Angajamentele întreprinderilor - o modalitate rapidă de soluționare a problemelor concurențiale. Codul de bune practici, monitorul prețurilor în domeniul de retail: experiența României. Menținerea prețurilor de revânzare către terți între furnizori și supermarket-uri. Rolul puterii de piață în evaluarea restricțiilor verticale.	71
7.	17.11.2016	Cazurile de concurență în instanțele din Finlanda. Restrângerea concurenței prin obiect - exemple din jurisprudența UE.	41
8.	29.11.2016	Tehnici eficiente de comunicare instituțională cu mass-media.	24

2.2 Activitatea de informare în domeniul ajutorului de stat

Fiind un domeniu nou în Republica Moldova, ajutorul de stat necesită o atenție deosebită în contextul informării beneficiarilor, furnizorilor și altor persoane interesate. Informarea societății despre ajutorul de stat constituie o prioritate în politicile Consiliului Concurenței, ajutorul de stat fiind acea măsură de sprijin, ce conferă beneficiarului un avantaj economic și poate distorsiona concurența.

În vederea asigurării implementării și promovării Legii cu privire la ajutorul de stat pe întreg teritoriul țării, angajații Consiliului Concurenței au acordat asistență tehnică de specialitate APC și APL de nivelul I și II, în număr de 1493 de consultații telefonice, cu un total de circa 225 de ore. Totodată, în vederea acordării suportului în completarea formularelor de raportare și notificare a ajutorului de stat a fost acordată asistența tehnică de specialitate pentru furnizorii de ajutor de stat prin circa 39 de consultații.

De asemenea, în anul 2016, au fost organizate un șir de ședințe și mese rotunde cu autoritățile publice centrale și locale și reprezentanții societății civile.

În cadrul evenimentelor au fost prezentate informații cu referire la prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat, formele ajutorului de stat și tipurile

obiectivelor ajutorului de stat, procedura de acordare, notificare și raportare a ajutorului de stat, modalitatea de completare a formularelor.

Totodată, au fost prezentate principalele opțiuni și posibilități ale Sistemul informațional SIRASM și oferită asistența necesară în vederea utilizării acestuia. Participanții au avut posibilitatea să adreseze întrebări și să primească răspunsuri exemplificate.

Astfel, în data de 08.04.2016 experții din cadrul Consiliului Concurenței au susținut un seminar cu genericul „Ajutorul de stat - notificarea, evidența și raportarea”, pentru furnizorii ajutorului de stat din mun. Chișinău. Evenimentul a avut loc în incinta Primăriei mun. Chișinău și a întrunit peste 20 de reprezentanți ai autorităților publice locale.

În cadrul seminarului, furnizorii ajutorului de stat au fost informați despre măsurile de sprijin care pot constitui ajutor de stat, despre ajutoarele de minimis, recuperarea ajutorului de stat ilegal și a ajutorului de stat utilizat abuziv și despre obligațiile și răspunderea furnizorilor pentru încălcarea legislației cu privire la ajutorul de stat.

În data de 19.05.2016, în or. Ialoveni a avut loc ceremonia oficială de inaugurare a Oficiului Teritorial Centru al Consiliului Concurenței. În cadrul evenimentului, reprezentanții Consiliului Concurenței au relatat despre implementarea Legii cu privire la ajutorul de stat de autoritățile publice locale. Evenimentul a găzduit cca 90 de reprezentanți ai APL din 13 raioane situate Regiunea de Dezvoltare Centru: președinți de raioane, primari ai orașelor și comunelor/satelor și responsabili din cadrul primăriilor pentru completarea formularelor de notificare și raportare în SIRASM.

Reprezentanții Consiliului Concurenței au susținut un seminar cu genericul „Implementarea Legii cu privire la ajutorul de stat”, pentru potențialii beneficiari ai ajutorului de stat. Evenimentul a avut loc în incinta Primăriei mun. Chișinău și a întrunit peste 44 de participanți. În cadrul seminarului s-a relatat despre necesitatea implementării Legii cu privire la ajutorul de stat, dar și despre recuperarea ajutorului de stat ilegal și ajutorului de stat utilizat abuziv.

În perioada 16-18.11.2016 a fost organizat Atelierul de lucru TAIEX în domeniul alinierii schemelor de ajutor de stat la normele europene, destinat specialiștilor Consiliului Concurenței responsabili de domeniul ajutorului de stat, furnizorilor și beneficiarilor ajutorului de stat. Scopul evenimentului a fost de a oferi participanților cunoștințele și experiența necesară în domeniul alinierii schemelor de ajutor de stat la standardele UE și aplicarea legislației ajutorului de stat.

Experții din cadrul autorităților de concurență din Grecia, Letonia, Bulgaria, Lituania au prezentat experiența statelor membre UE și rolul furnizorilor în procesul de aliniere a schemelor de ajutor existent, au vorbit despre schemele de ajutor de stat existente, acordate sub formă de facilități fiscale, dificultățile în alinierea schemelor ajutoarelor existente. Pe lângă prezentările teoretice, în cadrul atelierului s-au desfășurat un șir de activități practice.

2.3 Asigurarea transparenței activității Consiliului Concurenței

În scopul executării prevederilor Legii nr.239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional și Hotărârii Guvernului nr.96 din 16.02.2010 cu privire la acțiunile de implementare a Legii privind transparența în procesul decizional, Consiliul Concurenței a întocmit și a publicat pe pagina web oficială Raportul privind asigurarea transparenței în procesul decizional pentru anul 2016.

Totodată, pe pagina web a Consiliului Concurenței a fost publicată Declarația privind buna guvernare pentru anul 2015, în conformitate cu prevederile Ordinului Ministrului Finanțelor nr.49 din 26.04.2012 cu privire la aprobarea Regulamentului privind evaluarea, raportarea sistemului de management financiar și control și emiterea declarației privind buna guvernare.

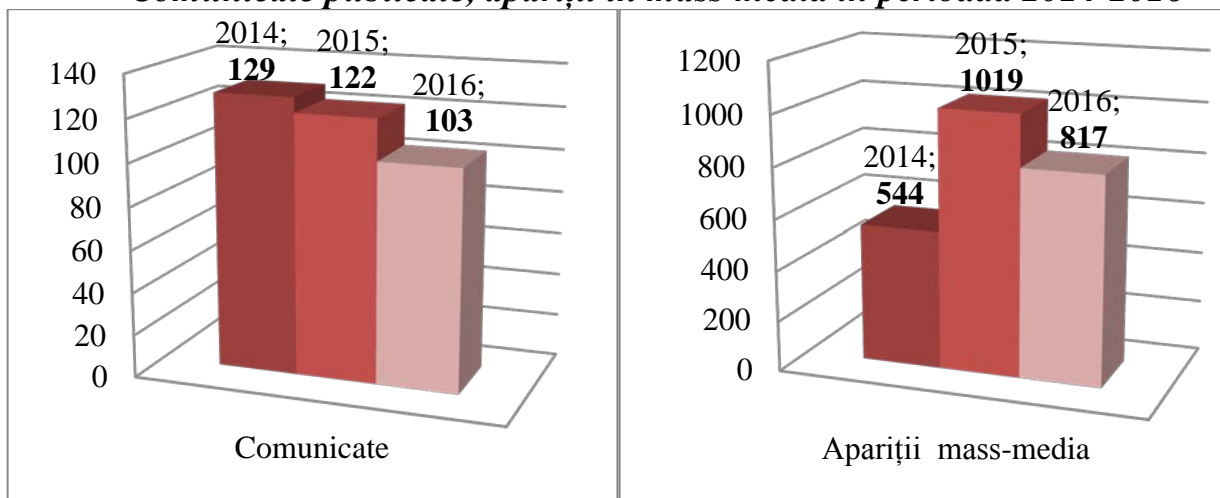
Pentru asigurarea transparenței acțiunilor realizate, s-a mediatizat activitatea desfășurată prin intermediul paginii web oficiale și a rețelelor sociale media. Totodată s-a continuat modernizarea paginii web oficiale în conformitate Hotărârea Guvernului nr.188 din 03.04.2012 privind paginile oficiale ale autorităților administrației publice în rețeaua Internet. Noua versiune a paginii oferă oportunități suplimentare de prezentare a materialelor informative pentru persoanele cu deficiențe de vedere.

În perioada de referință, pe pagina web oficială a Consiliului Concurenței au fost publicate 103 comunicate de presă, 52 decizii, 40 de materiale la rubrica ”Transparență decizională” și 46 de materiale la alte rubrici. De asemenea, au fost publicate 2 articole tematice în reviste specializate și organizate 3 evenimente de presă.

Ca urmare a acestor activități, în 2016, Consiliul Concurenței a acumulat pe diverse surse: tv, on-line și presa scrisă – 817 materiale jurnalistice comparativ cu 1019 în 2015 și 544 de apariții în perioada similară a anului 2014.

Figura nr. 1

Comunicate publicate, apariții în mass-media în perioada 2014-2016

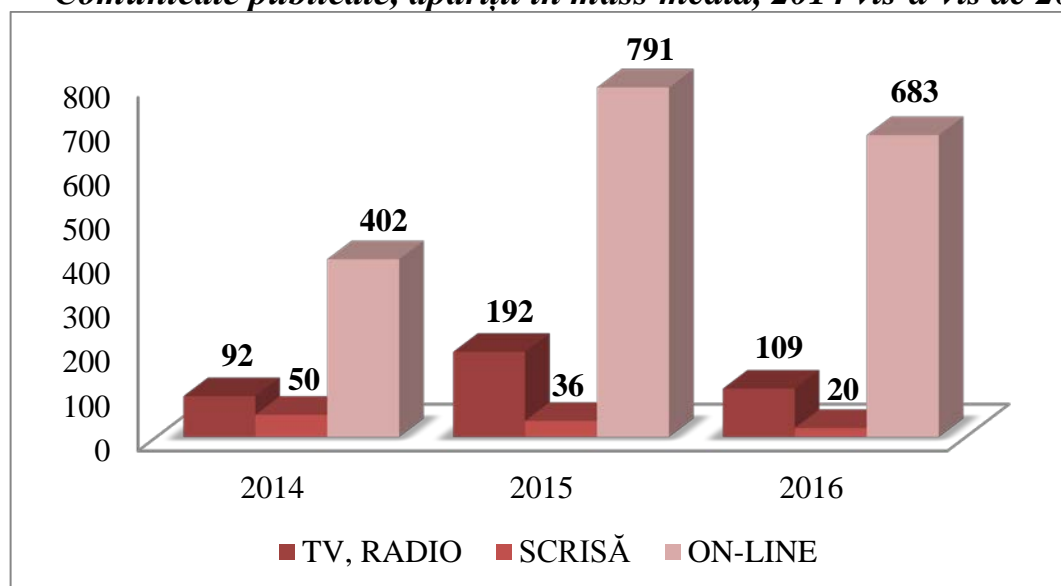

Cel mai mare număr de materiale - 683 a apărut în presa electronică (791 de apariții în 2015, 402 apariții în 2014). În sursele TV și radio au fost acumulate 109

apariții (192 de apariții în 2015, 92 - în 2014), în presa scrisă – 20 de apariții (36 de apariții în 2015 și 50 - în 2014).

Figura nr. 2

Comunicate publicate, apariții în mass-media, 2014 vis-a-vis de 2015

Promovarea culturii concurențiale și asigurarea transparenței activității Consiliului Concurenței, dar și constituirea unei căi de dialog direct cu publicul au fost asigurate și prin intermediul rețelelor de socializare. Consiliul Concurenței utilizează pe larg paginile sale în rețelele de socializare Tweeter, LinkedIn și Facebook. Paginile sunt menținute zilnic prin postarea noutăților, a interviurilor angajaților, a anunțurilor și acumulează în mediu în jur de 300 de vizualizări pentru fiecare postare.

Creșterea nivelului de informare a societății asupra subiectelor relevante ce se referă la concurență și ajutor de stat este un obiectiv prioritar în promovarea culturii concurențiale. În anul 2016, au fost înregistrate progrese în realizarea acestui obiectiv important, fiind organizate o serie de evenimente publice, Consiliul Concurenței participând cu interviuri și publicații pe subiecte relevante, mediatizând activitățile realizate în diferite mijloace de informare, inclusiv în rețeaua internet.

Capitolul III. Prevenirea încălcărilor legislației concurențiale

Una din atribuțiile Consiliului Concurenței este prevenirea practicilor anticoncurențiale și a acțiunilor de concurență neloială, care se realizează prin mai multe modalități. Astfel, Consiliul Concurenței a elaborat proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative, în vederea aplicării uniforme a prevederilor legislației din domeniul concurenței și ajutorului de stat.

În vederea perfecționării cadrului normativ din domeniile de competență, asigurării respectării angajamentelor Republicii Moldova față de UE în materie de concurență și ajutor de stat, au fost elaborate și aprobate 11 regulamente, realizate modificări la alte 3 regulamente.

În scopul implementării prevederilor Legii concurenței, Legii cu privire la ajutorul de stat, ale Strategiei Naționale de dezvoltare „Moldova 2020” și ale Acordului de Asociere, a fost definitivat proiectul programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat.

În 2016 a fost asigurată îndeplinirea tuturor angajamentelor internaționale în materie de concurență și ajutor de stat, specificate în PNAA.

3.1 Perfecționarea cadrului legal și normativ

În anul 2016, în vederea aducerii în concordanță a prevederilor legislației în vigoare ce reglementează mediul de afaceri cu prevederile Legii concurenței, precum și ca urmare a solicitării Comisiei Economie Buget și Finanțe a Parlamentului, Consiliul Concurenței, a *elaborat proiectul de lege cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative.*

Elaborarea acestui proiect este conform prevederilor PNAA, în vederea realizării acțiunilor ce țin de implementarea art. 335 alin. (1) din Acordul de Asociere și cu Foaia de parcurs privind ameliorarea competitivității, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 4 din 14.01.2014.

Principalele amendamente operate de proiectul de lege se referă la:

- Eliminarea barierelor în activitatea de întreprinzător în anumite domenii, pentru asigurarea compatibilității cadrului de reglementare a mediului de afaceri cu prevederile Legii concurenței.
- Asigurarea accesului Consiliului Concurenței la unele baze de date deținute de autoritățile și instituțiile publice în vederea obținerii în termeni restrânși a informațiilor necesare efectuării investigațiilor concurențiale, ceea ce implică modificarea mai multor acte legislative de exemplu: Legea instituțiilor financiare, Codul fiscal, Legea cadastrului bunurilor imobile etc.
- Operarea de modificări la Codul Penal în vederea exceptării aplicării prevederilor legii penale față de întreprinderile care colaborează cu Consiliul Concurenței, în limitele realizării politicii de clemență.
- Modificarea Codului contravențional, ce se referă la atragerea la răspundere a persoanelor cu funcție de răspundere pentru încălcarea art. 12 din Legea

concurenței, ce prevede interzicerea acțiunilor sau inacțiunilor autorităților și instituțiilor administrației publice centrale sau locale de restrângere, împiedicare sau denaturare a concurenței, cât și atragerea la răspundere a persoanelor pentru neexecutarea în termen sau executarea necorespunzătoare a deciziilor și prescripțiilor emise de Consiliul Concurenței.

- Excluderea prevederilor privind publicitatea destinată consumatorilor din domeniul de competență al Consiliului Concurenței, prin operarea unor modificări la Codul Contravențional și Legea cu privire la publicitate.
- Modificarea Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public pentru asigurarea independenței și exercitarea eficientă a atribuțiilor autorităților care nu se subordonează Guvernului, în procesul de elaborare și avizare a statului de personal.
- Excluderea barierelor anticoncurențiale privind transportarea de călători și bagaje prevăzute în Codul Transporturilor Rutiere.
- Modificarea Legii cu privire la ajutorul de stat pentru atribuirea unei forme mai exacte în cazul determinării formei măsurilor de sprijin și pentru o evidență mai precisă a ajutorului de stat, ceea ce este reflectat și în exemplele de ajutoare de stat acordate în țările membre ale UE.
- Alinierea termenului de prescripție de recuperare a ajutorului de stat la standardele UE.

Adoptarea proiectului dat va conduce la aplicarea eficientă și uniformă a prevederilor legislației din domeniul concurenței și ajutorului de stat.

În anul 2016, au fost *elaborate și aprobate 11 acte normative*.

La elaborarea acestor acte normative s-a ținut cont de regulile de inițiere, elaborare, avizare, consultare publică, expertiză, redactare și emitere a actelor normative prevăzute de Legea nr.317 din 18.07.2003 privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale.

- *Regulamentul cu privire la Consiliul de experți pe lângă Consiliul Concurenței*

Prin Hotărârea nr.1 din 01.03.2016, Plenul Consiliului Concurenței, în scopul implementării prevederilor art. 48 din Legea concurenței, a aprobat Regulamentul cu privire la Consiliul de experți pe lângă Consiliul Concurenței. Regulamentul în cauză prevede modul de constituire, organizare și funcționare a Consiliului de experți pe lângă Consiliul Concurenței. Conform prevederilor actului normativ respectiv, Consiliul de experți constituie un organ consultativ pe lângă Consiliul Concurenței format din experți în concurență, constituit în scopul consultării, expertizării și analizei aspectelor politicii concurențiale ale Republicii Moldova și elaborării propunerilor pentru perfecționarea acestora.

Regulamentul menționat a fost publicat în Monitorul Oficial pe 01.07.2016.

În domeniul ajutorului de stat au fost elaborate și aprobate 10 Regulamente prin Hotărârile Plenului Consiliului Concurenței nr.3 din 08.09.2016 și nr.4 din 29.09.2016:

- *Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru dezvoltarea rapidă a rețelelor de comunicații electronice în bandă largă*

Regulamentul transpune Comunicarea Comisiei – Orientări ale UE pentru aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor de comunicații în bandă largă 2013/C 25/01, publicat în Jurnalul Oficial al UE (JO) nr. C 25 din 26.01.2013, p. 1-26.

Obiectivul controlului ajutoarelor de stat în sectorul comunicațiilor electronice în bandă largă este acela de a se asigura că măsurile de ajutor de stat vor avea drept rezultat un nivel superior, sau un ritm mai rapid, al acoperirii și penetrării comunicațiilor electronice în bandă largă decât ar fi fost posibil în absența ajutorului.

- *Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru sectorul siderurgic*

Regulamentul transpune Comunicarea Comisiei (2002/C70/05) ajutor pentru salvare și restructurare și ajutor pentru închidere în sectorul siderurgic, publicată în Jurnalul Oficial al UE C70 din 19.03.2002.

Regulamentul stabilește modalitatea de evaluare a ajutoarelor de stat pentru salvare și restructurare și ajutor pentru închidere în sectorul siderurgic.

- *Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru serviciile publice de radiodifuziune*

Regulamentul transpune parțial Decizia Comisiei din 20.12.2011 privind aplicarea art.106 alin.(2) din Tratatul privind funcționarea UE în cazul ajutoarelor de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public acordate anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general (2012/21/UE), publicată în Jurnalul Oficial al UE din 11.01.2012, și Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune (2009/C 257/01), publicată în Jurnalul Oficial al UE din 27.10.2009.

Regulamentul prevede cadrul necesar pentru evaluarea compatibilității cu mediul concurențial normal a condițiilor în care radiodifuzorii împuterniciți cu servicii publice sunt compensați pentru furnizarea serviciului public de radiodifuziune. Evaluarea ajutoarelor de stat pentru un serviciu public de radiodifuziune se va baza pe normele stabilite prin Legea cu privire la ajutorul de stat și actele normative ale Consiliului Concurenței cu privire la ajutorul de stat, în special cele ce țin de serviciile de interes economic general.

- *Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru filme și alte opere audiovizuale*

Regulamentul transpune parțial Comunicarea Comisiei privind ajutoarele de stat pentru filme și alte opere audiovizuale (Text cu relevanță pentru SEE) (2013/C 332/01), publicată în Jurnalul Oficial al UE C 332 din 15.11.2013.

Regulamentul prevede modalitatea de evaluare a ajutoarelor de stat pentru producția de filme, scrierea scenariilor, dezvoltarea, distribuția de filme sau promovarea filmelor (inclusiv în cadrul unor festivaluri de film), alte opere audiovizuale, precum și pentru cinematografe.

- *Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători*

Regulamentul transpune parțial Regulamentul (CE) nr.1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23.10.2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr.1191/69 și nr.1107/70 ale Consiliului, publicat în Jurnalul Oficial al UE L 315 din 03.12.2007, și transpune Secțiunea 3 din Comunicarea Comisiei 2012/C 8/02 privind aplicarea normelor UE în materie de ajutor de stat în cazul compensației acordate pentru prestarea unor servicii de interes economic general, publicată în Jurnalul Oficial al UE C 8 din 11.01.2012.

Regulamentul prevede cadrul necesar pentru evaluarea compatibilității cu mediul concurențial normal a condițiilor în care furnizorii compensează operatorii de servicii publice pentru costurile suportate și/sau acordă drepturi exclusive în schimbul îndeplinirii obligațiilor de serviciu public, atunci când impun sau contractează obligații de serviciu public.

- *Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru societățile de administrare a navelor*

Regulamentul transpune Comunicarea Comisiei de stabilire a unor orientări privind ajutoarele de stat pentru societățile de administrare a navelor 2009/C 132/06, publicată în Jurnalul Oficial al UE C132 din 11.06.2009.

Regulamentul stabilește cadrul necesar pentru evaluarea compatibilității cu mediul concurențial normal a condițiilor de eligibilitate a societăților de administrare a navelor pentru ajutor de stat.

- *Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru serviciile poștale*

Regulamentul transpune parțial prevederile Comunicării Comisiei privind aplicarea normelor de concurență în sectorul poștal și privind evaluarea anumitor măsuri de stat cu privire la serviciile poștale (98/C 39/02), publicat în Jurnalul Oficial al UE C 039 din 06.02.1998.

Regulamentul stabilește cadrul necesar pentru evaluarea compatibilității cu mediul concurențial normal a condițiilor în care furnizorii serviciului poștal universal sunt compensați pentru costurile suportate și/sau le sunt acordate drepturi exclusive în schimbul îndeplinirii obligațiilor de servicii poștale universale.

- *Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului*

Regulament transpune art. 107 (3) (d) din Tratatul privind Funcționarea UE, transpune art. 8 și art. 53 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17 iunie 2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă

în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al UE L 187 din 26.06.2014 și secțiunea 2.6. din Comunicarea Comisiei (2016/C 262/01) privind noțiunea de ajutor de stat astfel cum este menționată la articolul 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea UE, publicată în Jurnalul Oficial al UE C 262 din 19.07.2016.

Regulamentul a fost elaborat în vederea reglementării modalității de evaluare a compatibilității cu mediul concurențial normal a ajutoarelor de stat pentru cultură și pentru conservarea patrimoniului.

- *Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat pentru infrastructurile sportive și pentru infrastructurile de agrement multifuncționale*

Regulamentul transpune art. 107 (3) (c) din Tratatul privind Funcționarea UE și transpune art. 2, 6, 8 și 55 din Regulamentul (UE) nr. 651/2014 al Comisiei din 17.06.2014 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața internă în aplicarea articolelor 107 și 108 din tratat (Text cu relevanță pentru SEE), publicat în Jurnalul Oficial al UE L 187 din 26.06.2014.

Regulamentul a fost elaborat în vederea reglementării modalității de evaluare a compatibilității cu mediul concurențial normal a ajutoarelor de stat pentru infrastructurile sportive și pentru infrastructurile de agrement multifuncționale, inclusiv și a ajutoarelor de stat pentru infrastructuri care deservesc mai multe scopuri de recreare.

- *Regulamentul privind evaluarea ajutorului de stat acordat întreprinderilor de transport feroviar*

Regulamentul transpune art. 3(3); (6) – (7) și Anexa I din Directiva 2012/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 noiembrie 2012 privind instituirea spațiului feroviar unic european, publicată în Jurnalul Oficial al UE L 343 din 12.12.2012 și transpune Comunicarea Comisiei - Linii directe comunitare privind ajutoarele de stat acordate întreprinderilor feroviare, publicată în Jurnalul Oficial al UE C 184 din 22.07.2008.

Regulamentul stabilește criteriile de evaluare pentru ajutorul de stat acordat întreprinderilor de transport feroviar.

În conformitate cu prevederile art. 339 și 341 din Acordul de Asociere a fost elaborat Regulamentul privind organizarea și funcționarea Sistemului informațional automatizat „Registrul ajutoarelor de stat” (aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 1112 din 06.10.2016), precum și modificate 3 regulamente (adoptate prin Hotărârea Plenului Consiliului Concurenței nr. 5 din 27.12.2016) după cum urmează:

- Regulamentul privind forma de notificare, procedura de examinare și adoptare a deciziilor cu privire la ajutorul de stat
- Regulamentul privind ajutorul de minimis
- Regulamentul cu privire la Registrul ajutorului de stat.

3.2 Activitatea de avizare a actelor legislative și normative

Exercitarea activității de avizare a proiectelor de acte normative și legislative de către Consiliul Concurenței are drept scop prevenirea adoptării unor acte legislative și normative care pot avea ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței.

Conform prevederilor art.3 din Hotărârea Parlamentului nr.45 din 31.03.2016 cu privire la Raportul privind activitatea Consiliului Concurenței pentru anul 2014, proiectele de acte legislative și normative ce pot avea impact anticoncurențial urmează să fie avizate de Consiliul Concurenței conform Legii concurenței.

În vederea evaluării impactului de reglementare asupra mediului concurențial, Consiliul Concurenței, pe parcursul anului 2016, a avizat 85 de proiecte de acte normative și legislative, pentru 56 dintre care au fost prezentate propuneri și recomandări de respectare a cadrului legal-normativ din domeniul concurenței, ajutorului de stat și publicității. În acest sens, în continuare sunt menționate principalele proiecte de acte legislative și normative asupra cărora Consiliul Concurenței a prezentat avize în anul 2016, având în vedere posibilul impact al acestora asupra mediului concurențial.

➤ Proiectul Hotărârii Guvernului privind aprobarea proiectului de Lege cu privire la energetică

Consiliul Concurenței a menționat că prevederile art.13 din Legea produselor petroliere stabilesc bariere pentru accesul întreprinderilor noi pe piață, manifestate prin exigențele deținerii depozitelor petroliere proprii și/sau închiriate în volumul minim de 5000m³ pentru importatorii de produse petroliere, precum și existența la importatorii de gaz lichefiat a depozitelor proprii și/sau închiriate pentru păstrarea gazului lichefiat în volum minim de 150 m³, acestea urmând a fi revizuite. În același context, a fost menționat că la stabilirea cantității minime a rezervelor de combustibil, se va ține cont ca acestea să nu impună bariere excesive pentru accesul pe piață a întreprinderilor noi.

Proiectul nu prevedea drepturile consumatorului de a solicita deconectarea instalațiilor care le aparțin de la rețelele electrice, termice, de gaze naturale și dreptul consumatorului să-și schimbe furnizorul de energie termică. În acest sens, s-a propus completarea proiectului legii cu prevederile corespunzătoare, în vederea asigurării respectării drepturilor consumatorilor.

Totodată, proiectul legii cu privire la energetică prevedea în atribuțiile operatorilor de sistem și distribuitorilor de energie termică, drepturile de a stabili caracteristicile tehnice ale echipamentelor de măsurare instalate la consumator. În acest context, Consiliul Concurenței a considerat necesar ca la stabilirea caracteristicilor tehnice menționate să fie respectate normele din domeniul concurenței, astfel să fie eliminată posibilitatea creării unor bariere nejustificate pentru potențialii concurenți.

În conformitate cu prevederile proiectului legii cu privire la energetică, paza obiectivelor energetice de importanță majoră va fi exercitată de Ministerul Afacerilor Interne sau de întreprinderile de stat care dețin licență pentru activitatea particulară de pază. În acest context, Consiliul Concurenței a menționat că în nota informativă a proiectului nu a fost argumentată necesitatea impunerii interdicției întreprinderilor care desfășoară activitatea particulară de pază de a asigura paza obiectivelor energetice de importanță majoră, or o asemenea interdicție nu rezultă din prevederile Legii privind activitatea particulară de detectiv și de pază. Prin urmare, trebuia să fie argumentată impunerea unor asemenea interdicții întreprinderilor ce desfășoară activitatea particulară de pază.

➤ **Proiectul de Lege pentru modificarea și completarea Legii nr.1260-XV din 19.07.2002 cu privire la avocatură**

Din punct de vedere al legislației din domeniul concurenței, exercitarea profesiei de avocat este o activitate economică care implică mai multe aspecte de ordin concurențial, dintre care: obligativitatea apartenenței la o asociație profesională, stabilirea și evaluarea condițiilor de accesare în profesie de către membrii asociației profesionale, care sunt și concurenții celor care acced în profesie, stabilirea recomandărilor privind cuantumul onorariilor avocaților etc.

Astfel, ca urmare a examinării proiectului de lege pentru modificarea și completarea Legii cu privire la avocatură, Consiliul Concurenței nu a susținut modificările ce urmau a fi operate, în partea ce ținea de instituirea barierelor de accesare în profesie, stipulate în proiectul de lege.

➤ **Proiectul Legii cu privire la aprobarea, modificarea și completarea unor acte legislative (Codul fiscal nr.1163 din 24.04.1997, Codul vamal nr.1149 din 20.07.2000)**

În conformitate cu prevederile proiectului legii, se propunea completarea Codului vamal cu norme privind desemnarea agentului economic partener la crearea zonei de control vamal și încheierea contractului de colaborare. Astfel, proiectul legii prevedea că termenul contractului de colaborare nu poate fi mai mic de 3 ani, dar nu va depăși 15 ani, calculat din momentul semnării acestuia de către părți.

În acest context, Consiliul Concurenței a menționat lipsa din proiect a unor criterii referitoare la stabilirea termenului contractului, părțile dispun de o marjă aleatorie de libertate în determinarea termenului, care ar putea avantaja agentul economic cu care deja a fost încheiat contractul de colaborare și, astfel, aceste prevederi pot constitui o potențială barieră de intrare pentru alți agenți economici.

➤ **Proiectul Legii privind crearea și menținerea nivelului minim al stocurilor petroliere**

Conform avizului Consiliului Concurenței, prevederile din proiect, care prevedeau obligația operatorilor economici să constituie și să mențină stocuri de urgență a produselor petroliere: benzină auto, motorină/carburant diesel (păcură distilată) și carburant turboreactor de tip kerosen, fără a lua în considerație faptul dacă le importă sau nu, urmau a fi revizuite, luând în considerație că condițiile

privind crearea și menținerea stocurilor trebuie să fie nediscriminatorii și proporționale în raport cu operatorii economici. În aviz s-a mai menționat că prin stabilirea obligației constituirii și menținerii stocurilor altor produse petroliere decât cele importate sau comercializate cu ridicata, pot crește semnificativ costurile de producție pentru unii operatori economici față de alții.

Totodată, Consiliul Concurenței a propus ca textul din cadrul art.20 alin.(5) din proiect: ”deblocarea stocurilor de urgență poate fi restrânsă doar la anumiți operatori economici sau la anumite depozite de stocare”, să fie revizuit astfel, încât din conținutul acestuia să se desprindă faptul că stocurile de urgență se deblochează total sau parțial, fără a discrimina operatorii economici.

➤ **Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Metodologiei privind baza de calcul și aprobare a taxelor pentru serviciile aeroportuare și de navigație aeriană**

Dispozițiile pct.29 din Metodologie stabileau că ”operatorul aerian care deține pe aeroport stație de întreținere de bază sau execută în preponderență zboruri comerciale de pe acest aeroport și care necesită staționare pe timp de noapte din cauza orarului specific al zborului, beneficiază de servicii de staționare pe aeroport în condiții avantajoase stabilite în contract cu entitatea de administrare a aeroportului. Aceste condiții trebuie să fie nediscriminatorii și transparente.”

Astfel, având în vedere practica UE de tarificare pentru serviciile de navigație aeriană, taxele de aeroport, inclusiv și beneficierea de condiții avantajoase urmează să fie stabilite cu respectarea procedurii de aprobare a taxelor pentru serviciile aeroportuare.

➤ **Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Programului național de implementare a serviciului universal în domeniul comunicațiilor electronice pentru anii 2016-2020**

Consiliul Concurenței a considerat necesar să fie indicat în textul Programului și în Planul privind realizarea Programului obligativitatea organizării concursului pentru desemnarea furnizorului de serviciu universal pentru toate categoriile de servicii incluse în setul minim al serviciului universal, care au fost indicate în proiectul Programului.

Totodată, având în vedere faptul că întreprinderile din domeniul comunicațiilor concurează pe piețe unde numărul clienților este semnificativ, în localitățile urbane, a fost considerată oportună desemnarea prin concurs public a mai multor furnizori ai serviciului universal divizați teritorial.

Programul stabilea că Fondul serviciului universal urma să fie bazat pe o contribuție obligatorie care nu va depăși 1% din volumul anual al veniturilor provenite din furnizarea serviciilor și/sau rețelelor de comunicații electronice impusă unui număr cât mai mare de furnizori de pe piață. Astfel, Consiliul Concurenței a menționat că prevederile date, în lipsa unor criterii transparente și nediscriminatorii, ar putea acorda un avantaj anumitor furnizori. În acest context, având în vedere și practica UE, Consiliul Concurenței a propus completarea proiectului Programului cu

următoarele: 1) metoda de repartizare a taxelor se va baza pe criterii obiective și nediscriminatorii, conform principiului proporționalității. Acest principiu nu împiedică Agenția să-i scutească de taxe pe noii veniți care nu s-au impus încă pe piață, 2) mecanismul de repartizare al costului net al obligațiilor de serviciu universal respectă principiile de transparență, de minimă perturbare a pieței, de nediscriminare și proporționalitate.

➤ **Proiectul de Lege nr.77 din 03.03.2016 privind modificarea și completarea unor acte legislative (Legea cu privire la comerțul interior și Codul contravențional)**

În avizul autorității s-a menționat că în nota informativă la proiectul de lege nu este argumentată necesitatea aplicării metodei de restricție a comercializării în Republica Moldova, pentru a reduce consumul, de pungă de plastic de unică folosință, dat fiind faptul că sunt și alte metode prin care se poate obține reducerea consumului de pungi de plastic de unică folosință.

Totodată, s-a constatat că în nota informativă la proiect nu este argumentată perioada graduală de intrare în vigoare a legii. Astfel, stabilirea unui termen de intrare în vigoare, fără vreo argumentare poate avea un impact negativ asupra unităților comerciale cu amănuntul și producătorilor de pungi din plastic de unică folosință. De asemenea, s-a menționat că interzicerea utilizării/comercializării pungilor din plastic de unică folosință va duce la încheierea unor noi contracte de furnizare a pungilor din alte materiale, va fi necesară trecerea la alte tehnologii de fabricare, procurarea de noi utilaje, materii prime, instruirea personalului, etc. Astfel, Consiliul Concurenței a considerat că este necesară efectuarea unei analize cu privire la modalitatea de reducere a consumului de pungi din plastic, ținând cont de impactul asupra consumatorului și ca urmare a analizei în cauză să fie implementată cea mai eficientă modalitate pentru atingerea obiectivelor propuse de proiectul legii.

În același context, la nivel european, pentru a reduce consumul de pungi din plastic statele membre utilizează instrumente economice precum aplicarea de prețuri, taxe și impozite, care s-au dovedit deosebit de eficace în reducerea consumului de pungi din plastic, și aplicarea de restricții de comercializare, cum ar fi interdicțiile, cu condiția ca restricțiile respective să fie proporționale și nediscriminatorii.

➤ **Proiectul Codului de conduită pentru întreprinderi mici și mijlocii**

Având în vedere prevederile Legii concurenței, Consiliul Concurenței a propus expunerea principiului 4 din proiectul Codului în următoarea redacție: „Este interzisă companiei exercitarea oricăror practici anticoncurențiale ce au ca obiect sau pot avea ca efect restrângerea, împiedicarea sau denaturarea concurenței precum și faptele de concurență neloială. În acest sens, angajații companiei nu pot conveni cu concurenții asupra: stabilirii directe sau indirecte a prețurilor de cumpărare sau de revânzare, sau a oricăror altor condiții de tranzacționare; limitării sau controlului producerii, comercializării, dezvoltării tehnice sau investițiilor; împărțirii piețelor sau surselor de aprovizionare; participării cu oferte trucate la licitații sau la orice alte forme de concurs de oferte; limitării sau împiedicării accesului pe piață și a libertății exercitării

concrenței de către alte întreprinderi; aplicării în raporturile cu partenerii comerciali, a condițiilor inegale la prestații echivalente, creându-le astfel un dezavantaj concurențial; condiționării încheierii contractelor de acceptare de către parteneri a unor prestații suplimentare care, prin natura lor sau în conformitate cu uzanțele comerciale, nu au legătură cu obiectul acestor contracte.

Angajaților companiei le este interzisă efectuarea oricăror acțiuni de concurență neloială manifestate prin: deturnarea clientelei unei companii prin folosirea legăturilor stabilite cu această clientelă în cadrul funcției deținute anterior la acea companie, concedierea sau atragerea unor salariați ai unei companii în scopul înființării unei companii concurente care să capteze clienții acelei companii sau angajarea salariaților unei companii în scopul dezorganizării activității sale. Totodată, angajații companiei nu trebuie să întreprindă acțiuni care să lezeze interesele legitime ale consumatorilor sau alte operațiuni care contravin legislației concurențiale.

Autorii proiectului au ținut cont de propunerile din avizul Consiliului Concurenței și au modificat proiectul.

➤ **Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Strategiei de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru anii 2016-2020**

Trucarea ofertelor în cadrul achizițiilor publice are un impact negativ, diminuează resursele cumpărătorilor, scade încrederea publică în procesele competitive și subminează beneficiile unei piețe competitive. Din aceste considerente Consiliul Concurenței a considerat necesar ca în Strategia de dezvoltare a sistemului de achiziții publice pentru 2016-2020 să fie inclusă activitatea de elaborare și implementare a unui program electronic de identificare a cazurilor posibile de trucare a ofertelor între întreprinderile participante la achizițiile publice. Programul urmează să fie bazat pe o analiză sistematică a ofertelor din partea întreprinderilor participante la achizițiile publice pe anumite piețe printr-o colectare electronică a tuturor prețurilor propuse de ofertanți în licitațiile de pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

În contextul eficientizării activității și îmbunătățirii performanțelor întreprinderilor de stat și municipale, s-a propus efectuarea modificărilor la cadrul legal, în vederea obligării întreprinderilor în cauză de a achiziționa bunuri, servicii și lucrări, conform prevederilor legislației din domeniul achizițiilor publice, în partea ce se referă la prestarea serviciilor de interes economic general de către acestea. Consiliul Concurenței a menționat despre necesitatea modificării legislației în vigoare, astfel încât să se considere o ofertă unică, oferta prezentată de întreprinderile care fac parte din același grup de întreprinderi (întreprinderile dependente) sau sunt controlate de aceeași persoană ori de aceleași persoane. De asemenea, s-a menționat necesitatea instituirii obligației operatorilor economici de a include în oferta lor lista întreprinderilor dependente, în cazul în care acestea există.

➤ **Proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Regulamentului privind activitatea prestatorilor de servicii de certificare în domeniul aplicării semnăturii electronice**

Conform proiectului regulamentului menționat, prestatorul de servicii de certificare a autorităților administrației publice se creează și activează în cadrul Î.S. „Centrul de telecomunicații speciale” și este destinat asigurării utilizării semnăturii electronice în documentele electronice ale autorităților administrației publice ale Republicii Moldova.

Conform prevederilor Legii privind semnătura electronică și documentul electronic, activitatea prestatorilor de servicii de certificare în domeniul aplicării semnăturii electronice avansate calificate, inclusiv ierarhia acestora, se organizează în modul stabilit de Guvern, în conformitate cu prevederile prezentei legi.

Astfel, Consiliul Concurenței a menționat că Legea privind semnătura electronică și documentul electronic nu prevede ca prestatorul de servicii de certificare al autorităților administrației publice să fie creat și să activeze în cadrul Î.S. „Centrul de telecomunicații speciale”, și conform prevederilor Legii privind actele normative ale Guvernului și ale altor autorități ale administrației publice centrale și locale, proiectul de act normativ întocmit pe baza unui act de nivel superior nu poate depăși limitele competenței instituite prin acel act și nici nu poate contraveni scopului, principiilor și dispozițiilor acestuia.

➤ **Proiectul Hotărârii Guvernului pentru aprobarea Regulamentului privind modalitatea de aplicare a semnăturii electronice pe documentele electronice de către funcționarii persoanelor juridice de drept public în cadrul circulației electronice ale acestora**

Conform proiectului, funcționarii persoanelor juridice de drept public vor utiliza, în cadrul activității lor, certificatele cheilor publice emise de prestatorul de servicii de certificare din cadrul Întreprinderii de Stat „Centrul de telecomunicații speciale”.

Conform prevederilor art.12 alin.(1) lit.b) din Legea concurenței sunt interzise orice acțiuni sau inacțiuni ale autorităților și instituțiilor administrației publice centrale care restrâng, împiedică sau denaturează concurența, precum acordarea de privilegii pentru activitatea întreprinderilor, în cazul în care acestea nu sunt prevăzute de lege.

În acest context, Consiliul Concurenței a constatat că în nota informativă nu au fost prezentate argumente cu referire la temeiul legal în baza căruia urma să fie acordat dreptul exclusiv Î.S. „Centrul de telecomunicații speciale” prevăzut în proiectul Hotărârii Guvernului.

Totodată, proiectul prevedea că Academia de Administrare Publică, în comun cu Întreprinderea de Stat „Centrul de telecomunicații speciale”, vor organiza cursuri de instruire pentru angajații persoanelor juridice de drept public privind aplicarea semnăturii electronice.

Având în vedere cele expuse anterior, cât și ținând cont de prevederile art.3 alin.(1) din Legea concurenței, conform cărora ”Statul asigură libertatea activității de întreprinzător, protecția concurenței loiale și apărarea drepturilor și intereselor întreprinderilor...”, Consiliul Concurenței a menționat că în nota informativă nu a fost argumentată necesitatea acordării dreptului exclusiv Academiei de Administrare Publică și Î.S. „Centrul de telecomunicații speciale” de a organiza cursuri de instruire pentru angajații persoanelor juridice de drept public privind aplicarea semnăturii electronice.

3.3 Evaluarea concentrărilor economice notificate și cercetarea mediului concurențial

În vederea prevenirii și evaluării efectelor potențiale ale *concentrărilor economice asupra mediului concurențial*, pe parcursul anului 2016 au fost examinate 8 operațiuni de concentrare economică notificate.

În continuare sunt prezentate cele mai relevante notificări.

➤ Notificarea operațiunii de concentrare economică dintre „SABMiller” PLC și Anheuser – Busch InBev SA/NV

Operațiunea de concentrare economică ce urma să producă efecte asupra mediului concurențial la nivel mondial, a fost notificată și în Republica Moldova.

Astfel, societatea Anheuser – Busch InBev SA/NV a notificat concentrarea economică ce urma a fi realizată prin preluarea controlului asupra „SABMiller” PLC.

Piața relevantă analizată în cadrul operațiunii notificate a fost comercializarea berii pe întreg teritoriul Republicii Moldova.

Ca urmare a examinării formularului de notificare, Plenul Consiliului Concurenței a emis o Decizie prin care a declarat operațiunea compatibilă cu mediul concurențial.

➤ Notificarea operațiunii de concentrare economică dintre FPC ”VICAM” S.R.L., S.C. ”Premiu - Consum” S.R.L.și ”Moldretail Group” S.R.L.

Întreprinderea ”Moldretail Group” S.R.L. a notificat concentrarea economică ce s-a realizat prin luarea cu titlu de sublocațiune a unui spațiu ce aparținea FPC ”Vicam” S.R.L. în baza unui contract de sublocațiune cu S.C. ”Premiu – Consum” S.R.L.

Piața relevantă determinată în cadrul operațiunii a fost piața din amonte și piața din aval, a comercializării cu amănuntul în magazine nespecializate, cu vânzarea predominantă de produse alimentare, băuturi și produse din tutun pe teritoriul raionului Strășeni.

Plenul Consiliului Concurenței, a declarat operațiunea compatibilă cu mediul concurențial deoarece aceasta nu ridică obstacole semnificative în calea concurenței efective pe piața din Republica Moldova sau pe o parte substanțială a acesteia, în special ca urmare a creării și consolidării unei poziții dominante.

➤ **Notificarea operațiunii de concentrare economică realizată între întreprinderile "Linella Construct" S.R.L., S.C. "Budăi Grup" S.R.L. și "Clasic Market" S.R.L.**

Asociaatul unic al întreprinderilor S.C. "Budăi Grup" S.R.L. și "Clasic Market" S.R.L. a notificat concentrarea economică care s-a realizat prin achiziționarea a 100% din capitalul social al întreprinderii "Linella Construct" S.R.L.

Piața relevantă analizată în cadrul operațiunii notificate a fost piața din amonte, a aprovizionării și piața din aval, a comercializării cu amănuntul în magazine nespecializate cu vânzare predominantă de produse alimentare, băuturi și produse din tutun pe teritoriul municipiului Chișinău.

Plenul Consiliului Concurenței prin Decizie a autorizat și a declarat compatibilă cu mediul concurențial operațiunea de concentrare economică realizată între întreprinderile "Linella Construct" S.R.L., S.C. "Budăi Grup" S.R.L. și "Clasic Market" S.R.L.

➤ **Notificarea concentrării economice dintre Î.M. „Orange Moldova” S.A. și Î.M. „Sun Communications” S.R.L.**

Întreprinderea Î.M. „Orange Moldova” S.A. a notificat concentrarea economică ce urmează a fi realizată prin preluarea controlului unic direct asupra Î.M. „Sun Communications” S.R.L.

Au fost examinate mai multe piețe relevante aferente operațiunii de concentrare economică notificate, inclusiv piețele furnizării de servicii de telefonie (mobilă, fixă) cu amănuntul și ridicata, servicii de comunicații mobile și fixe în bandă largă, servicii de televiziune, servicii de roaming internațional.

Plenul Consiliului Concurenței a declarat operațiunea de concentrare economică compatibilă cu mediul concurențial.

Consiliul Concurenței inițiază *investigații utile de cunoaștere a piețelor pentru a crea o viziune de ansamblu asupra acestor piețe, identificând mecanismele care stau la baza funcționării lor, stabilind reglementările sau practicile cu caracter anticoncurențial ce pot duce la distorsionarea funcționării lor.*

În perioada de raportare a fost analizată prioritar investigația utilă pentru cunoașterea pieței primare a spațiilor locative. În același timp au fost actualizate informațiile cu privire la alte 8 studii.

➤ **Investigația utilă pentru cunoașterea pieței primare a spațiilor locative**

Ținând cont de criza economică, scăderea capacității de cumpărare a populației, precum și incapacitatea statului de a acorda asistență prin subvenții sau alte forme de finanțare pentru procurarea și construcția locuințelor, reieșind din semnarea "Acordului cu privire la promovarea unei politici antimonopol coordonate" din 25.01.2000 semnat de 12 state membre C.S.I., ratificat prin Legea nr.431-XV din 27.07.2001 și de faptul că piața spațiilor locative este obiect al studiilor utile în toate țările CSI, în anul 2015 a fost inițiată investigația utilă a studiului de piață cu referire la cunoașterea pieței primare a spațiilor locative.

Scopul principal al studiului constă în prevenirea unor practici anticoncurențiale pe piața primară a spațiilor locative. Studiul descrie structura și funcționarea pieței primare a spațiilor locative și totodată scoate în evidență lacunele și situațiile care creează obstacole semnificative în calea concurenței efective.

3.4 Elaborarea proiectului programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat

Programul național a fost elaborat în vederea implementării prevederilor din Strategia Moldova 2020 (Legea nr. 166 din 11.07.2012 pentru aprobarea Strategiei Naționale de dezvoltare „Moldova 2020”) cu privire la concurență, pentru o aplicare mai coerentă a Legii concurenței, Legii cu privire la ajutorul de stat, în conformitate cu prevederile capitolului 10 ”Concurența” din Acordul de Asociere.

Obiectivul general al Programului îl reprezintă dezvoltarea mediului concurențial loial prin deschiderea sectoarelor economice către concurență și monitorizarea eficientă a ajutorului de stat. În Program sunt trasate obiectivele specifice ce urmează a fi atinse pentru realizarea obiectivului general:

- 1) Deschiderea sectoarelor economice către concurență și reducerea reglementărilor pieței produselor de la 2,48 în prezent, la 1,55 către anul 2020.
- 2) Instituirea unui mecanism performant în domeniul acordării și monitorizării ajutorului de stat, pentru reducerea ponderii ajutorului de stat în PIB până la 1% către anul 2020.

Fiecare acțiune din Program are responsabili de implementare: autorități ale administrației publice centrale și locale, autorități de reglementare. În procesul de implementare a respectivului Program, autoritățile responsabile vor colabora cu alte autorități publice centrale și locale, organizațiile neguvernamentale și profesionale, mediul academic, experții independenți, mass-media, precum și cu partenerii internaționali de dezvoltare ai Republicii Moldova.

Pentru implementarea activităților ce se referă la liberalizare prin deschiderea sectoarelor către concurență, autoritățile publice responsabile vor elabora și implementa acțiunile necesare, în vederea dezvoltării mediului concurențial loial, fără a afecta realizarea obiectivelor de bază în domeniul de competență al fiecărei autorități publice.

Monitorizarea implementării Programului ține de responsabilitatea Consiliului Concurenței și se va efectua în baza indicatorilor de progres și de performanță, care vor permite evaluarea în dinamică a realizării obiectivelor generale stipulate în Program.

Consiliul Concurenței, în baza informațiilor recepționate de la autoritățile publice implicate în implementarea prevederilor planului de acțiuni al Programului, va elabora și va prezenta anual Parlamentului raportul de progres privind nivelul de realizare.

În procesul de finalizare a proiectului programului au fost consultate documentele similare din alte țări, organizate ședințe cu diferite autorități publice, a fost preluată expertiza experților din cadrul Proiectului UE “Suport pentru Consiliul Concurenței”.

Proiectul programului a fost publicat pe pagina web a Consiliului Concurenței – www.competition.md și pe pagina www.particip.gov.md.

Pentru completarea și îmbunătățirea conținutului acestuia 30 de instituții (dintre care 15 ministere, 13 autorități publice centrale și autorități de reglementare) au emis avize cu propuneri și recomandări. Ulterior, în baza avizelor recepționate, a fost îmbunătățit conținutul Programului și au fost elaborate toate documentele necesare pentru promovarea acestuia ca proiect de lege. Proiectul programului și documentele aferente au fost expediate Guvernului spre aprobare.

Capitolul IV. Investigarea cazurilor de încălcare a legislației concurențiale

Activitatea Consiliului Concurenței vizează menținerea și dezvoltarea unui mediu concurențial loial - factor generator de creștere a eficienței economice, cu beneficii directe asupra consumatorilor.

În anul 2016, au fost în derulare 60 de cazuri de încălcare a legislației concurențiale, precum și 31 de cazuri de încălcare a legislației cu privire la publicitate.

Au fost finalizate 27 de investigații, din care: 3 cazuri de acorduri anticoncurențiale, 8 cazuri de abuz de poziție dominantă, 4 cazuri de acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice, 7 investigații privind acțiuni de concurență neloială și 5 cazuri de concentrări economice nenotificate.

Tabelul nr.2

Dinamica investigațiilor inițiate, în derulare și finalizate în 2016

Nr.	Tipul încălcărilor	Inițiate	Finalizate	În derulare
1.	Acorduri anticoncurențiale	3	3	10
2.	Abuz de poziție dominantă	2	8	15
3.	Concurență neloială	5	7	11
4.	Acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice	6	4	16
5.	Concurență economică nenotificată	4	5	8
	Total	20	27	60

Valoarea totală a sancțiunilor impuse de Plenul Consiliului Concurenței în perioada de raportare a alcătuit 19,21 mln.lei.

Amenzile încasate în bugetul de stat pentru încălcările legislației concurențiale în anul 2016 au constituit 4,71 mln. lei.

În continuare sunt prezentate cele mai relevante cazuri.

4.1 Acordurile anticoncurențiale

Pe parcursul anului 2016, au fost investigate 10 cazuri de acorduri anticoncurențiale, dintre care 3 au fost finalizate, cu emiterea deciziilor Plenului Consiliului Concurenței: 2 cazuri de încetare a investigațiilor deoarece pe parcursul desfășurării acestora nu au fost descoperite probe suficiente privind încălcarea prevederilor legii, un caz de acceptare a angajamentelor.

➤ Cazul cu privire la presupusele acțiuni anticoncurențiale pe piața operării zborurilor și comercializării biletelor avia cu destinația Chișinău-Antalya-Chișinău

În rezultatul sesizării la 27.04.2011 de către Centrul pentru Combaterea Crimelor Economice și Corupției referitor la acțiunile anticoncurențiale ale companiei aeriene Î.S.C.A. „Air Moldova” și ale agenției de turism „Holiday-Service” S.R.L. prin care acestea exercitau o influență decisivă asupra formării prețului călătoriei în Turcia, a fost inițiată verificarea respectării Legii nr.1103-XIV

din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței de către Î.S.C.A. „Air Moldova” și „Holiday-Service” S.R.L.

Ulterior, s-a decis modificarea obiectului investigației: „a iniția investigația acțiunilor anticoncurențiale pe piața operării zborurilor și comercializării билетelor avia cu destinația Chișinău-Antalya-Chișinău”.

Tur-operatorii „Scavolin” S.R.L., „Anesto-Tur” S.R.L., „Voiaj International & Co” S.R.L., Î.C.S. „Tez Tour” S.R.L., „Transenca-Tur” S.R.L., „Forsbeta” S.R.L., „Solei-Turism” S.R.L. și compania aeriană Î.S.C.A. „Air Moldova” au formulat angajamente, îndeplinirea cărora permite înlăturarea rapidă, completă, eficientă și durabilă a îngrijorărilor concurențiale exprimate de Consiliul Concurenței și restabilirea mediului concurențial pe piață.

Plenul Consiliului Concurenței, urmare a examinării raportului de investigație asupra cazului și a materialelor acumulate pe parcursul investigației, a propunerilor de angajamente în cadrul cazului inițiat, a acceptat angajamentele propuse de către întreprinderile menționate pe marginea investigației inițiate și a încetat investigația respectivă.

4.2 Abuzul de poziție dominantă

Pe parcursul anului 2016 au fost inițiate 2 cazuri, care se referă la abuzul de poziție dominantă, iar 8 au fost finalizate.

➤ Refuzul neîntemeiat al furnizorilor de medicamente de a onora obligațiile contractuale privind livrarea integrală și în termen a medicamentelor către instituțiile medicale la începutul anului 2015

Pe parcursul desfășurării investigației Consiliul Concurenței a constatat că întreprinderile „Dita EstFarm” S.R.L., „Esculap-Farm” S.R.L., „Medeferent Grup” S.R.L., „SanFarm Prim” S.A., „Metatron” S.A. și „R&P Bolgar Farm” S.R.L. au deținut în anul 2015 poziție dominantă pe piața livrării medicamentelor (pentru anumită poziție de medicament) contractate de instituțiile medico-sanitare publice, în urma licitației organizate de către Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale la data de 10.09.2014.

Organizarea și desfășurarea la nivel național a achizițiilor publice centralizate de medicamente și alte produse de uz medical necesare instituțiilor medicale se efectuează de către Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale în conformitate cu Regulamentul privind achiziționarea de medicamente și alte produse de uz medical pentru necesitățile sistemului de sănătate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 568 din 10.09.2009.

Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale organizează licitația publică în baza necesarului prezentat de către conducătorii instituțiilor medico-sanitare publice, care este determinat ținând cont de standardele de tratament, doza, forma farmaceutică a medicamentelor, cantitatea necesară pentru tratamentul unui pacient și stocurile de medicamente în instituții. Prin urmare, o anumite poziție de

medicament pentru care este organizată licitația publică nu este substituibilă din punct de vedere a funcționalității și a prețului cu alte dozaje ale aceluiași medicament sau cu un medicament analog, având în vedere faptul că înlocuirea medicamentului dat duce la majorarea costului tratamentului sau la reducerea eficienței acestuia.

Totodată, având în vedere procedurile, etapele, precum și termenele expres reglementate de Legea nr. 96 din 13.04.2007 privind achizițiile publice și Regulamentul privind achiziționarea de medicamente și alte produse de uz medical pentru necesitățile sistemului de sănătate, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 568 din 10.09.2009, demararea unei noi proceduri de achiziție de medicamente sau alte produse de uz medical, în cazul rezilierii contractelor de achiziție ca urmare a neîndeplinirii obligațiilor de către operatorii economici desemnați câștigători, ar fi presupus imposibilitatea asigurării necesităților instituțiilor medico-sanitare publice de medicamente și alte produse de uz medical pentru o perioadă îndelungată. Astfel, odată ce au fost achiziționate medicamentele în cadrul licitației din 10.09.2014, resursele alocate de către stat în acest scop au fost utilizate, iar alte achiziții nu pot fi realizate în lipsa de resurse bugetare.

Prin urmare, se constată că întreprinderile câștigătoare a licitațiilor organizate de către Agenția Medicamentului și Dispozitivelor Medicale la data de 10.09.2014 pentru o anumită poziție de medicament, care au încheiat contracte de livrare a acestor medicamente cu instituțiile medico-sanitare publice, sunt unicele care au dreptul să livreze poziția de medicament instituțiilor date, acestea nefiind în drept să achiziționeze medicamentele necesare de la întreprinderi terțe, cu care nu au încheiat contracte de achiziții publice.

Pe parcursul investigației s-a constatat că întreprinderile nu au livrat integral și în termen instituțiilor medico-sanitare publice cantitățile necesare de medicamente comandate în conformitate cu condițiile contractuale.

Conform datelor Serviciului Vamal, acele medicamente care au lipsit la instituțiile medico-sanitare publice din cauza nelivrării sau livrării insuficiente au fost importate pe teritoriul Republicii Moldova de către cei 6 furnizori de medicamente. De asemenea, întreprinderile au avut posibilitatea să procure medicamentele pe care trebuiau să le livreze instituțiilor medico-sanitare publice, conform contractelor, de la farmaciile și depozitele farmaceutice din Republica Moldova.

Întreprinderile „Esculap-Farm” SRL, „Dita EstFarm” SRL, „Medeferent Grup” SRL, „SanFarm-Prim” SA, „Metatron” SA și „R&P Bolgar Farm” SRL au lipsit instituțiile medico-sanitare publice de dreptul de a procura medicamente de la alți furnizori, în limita resurselor publice alocate, ceea ce a adus la o blocare cu caracter concurențial exprimată prin limitarea accesului unor concurenți actuali sau potențiali la piețele relevante. În consecință, au fost lezate interesele colective ale consumatorilor finali, aceștia, în lipsa medicamentului necesar, nu puteau beneficia de un tratament eficient, sau tratamentul ducea la majorarea costului.

Ca urmare a investigației, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea Legii concurenței de către „Esculap-Farm” SRL, „Dita EstFarm” SRL, „Medeferent

Grup” SRL, „SanFarm-Prim” SA, „Metatron” SA și „R&P Bolgar Farm” SRL prin refuzul neîntemeiat de a livra integral și în termen medicamente instituțiilor medico-sanitare publice conform contractelor încheiate și a aplicat întreprinderilor menționate o amendă în valoare totală de 17,4 mln. lei.

4.3 Concurența neloială și publicitatea ilegală

În perioada de raportare au fost investigate 11 cazuri de concurență neloială, 7 cazuri au fost finalizate, dintre care într-un caz s-a stabilit lipsa încălcării, în 5 cazuri a fost constatată încălcarea legislației concurențiale, iar într-un caz, urmare a investigației concurențiale a fost stabilită încălcarea legislației cu privire la publicitate.

Suma amenzilor aplicate pentru acțiuni de concurență neloială în anul 2016 a constituit 1,17 mln. lei.

➤ Cazul „Sudzucker-Moldova” S.A. vs „Moldova Zahăr” S.R.L.

Investigația acțiunilor întreprinderii „Moldova Zahăr” S.R.L., manifestate prin

utilizarea logo-ului

, care este asemănător cu marca comercială a

întreprinderii „Sudzucker-Moldova” S.A.

a derulat pe piața producerii și comercializării zahărului pe teritoriul Republicii Moldova.

Ca urmare a investigației, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea prevederilor art.19, alin.(1) lit.a) din Legea concurenței de către întreprinderea „Moldova Zahăr” S.R.L., prin folosirea parțială a mărcii cu nr. 23458

, ce aparține întreprinderii „Sudzucker-Moldova” S.A. A fost aplicată o amendă în mărime de 56,07 mii lei.

➤ Cazul „Perfect-Tur” S.R.L. vs „Perfect International” S.R.L.

Plenul Consiliului Concurenței a dispus inițierea investigației cu privire la acțiunile întreprinderii „Perfect International” S.R.L., manifestate prin utilizarea ilegală a denumirii de firmă „Perfect-Tur”.

Ca urmare a investigației, s-a stabilit încălcarea art.19 alin.(1) lit.a) din Legea concurenței de către întreprinderea „Perfect International” S.R.L., manifestată prin folosirea ilegală, parțială a denumirii de firmă a întreprinderii „Perfect-Tur” S.R.L. A fost aplicată o amendă în mărime de 10,68 mii lei.

➤ Cazul „Saint-Gobain Byggprodukter AB” vs „Supraten” S.A.

La plângerea întreprinderii „Saint-Gobain Byggprodukter AB”, Suedia, Plenul Consiliului Concurenței a dispus inițierea investigației cu privire la presupuse acțiuni ilegale ale întreprinderii „Supraten” S.A., manifestate prin copierea ambalajului

produsului WEBER.VETONIT ale întreprinderii „Saint-Gobain Byggprodukter AB”, pentru produse identice și plasarea produselor respective pe piață.

Ca urmare a investigației, Plenul Consiliului Concurenței, a constatat încălcarea art.19 alin.(1) lit.b) din Legea concurenței de către întreprinderea „Supraten” S.A., manifestată prin copierea ilegală a ambalajului produsului WEBER.VETONIT, care-i aparține întreprinderii „Saint-Gobain Byggprodukter AB”, Suedia, pentru produsele FINITO SV+, EUROFIN SV+ și plasarea acestora pe piață. Prin decizia Plenului a fost aplicată o amendă în mărime de 1,05 mln. lei.

➤ **Cazul investigat pe piața de prestare a serviciilor de cazare turistică**

La plângerea unui grup de hoteluri, Plenul Consiliului Concurenței a dispus inițierea investigației cu privire la presupuse acțiuni ilegale ale mai multor structuri de primire turistică (hoteluri). Aceste hotele au răspândit informații false despre serviciile de cazare pe care le prestează. Acest lucru îi avantajează în raport cu alți concurenți și îi inducea în eroare pe consumatori, în rezultat deturnându-le clientela rivalilor săi. Încălcarea s-a manifestat prin atribuirea unui număr mai mare de stele unităților sale de cazare sau modificarea tipului structurii din pensiune în hotel. Clasificarea structurilor de cazare și stabilirea numărului de stele este competența exclusivă a Agenției Turismului.

Ca urmare a investigației, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea art.15 lit.a) și art.18 din Legea concurenței și a aplicat o amendă cumulativă în mărime de 49,09 mii lei.

➤ **Cazuri investigate cu privire la încălcarea legislației de publicitate**

Pe parcursul anului 2016 Consiliul Concurenței a examinat 31 de cazuri de încălcare a legislației cu privire la publicitate. Au fost depistate următoarele încălcări: publicitatea neautentică, publicitatea băuturilor alcoolice, publicitatea activității de întreprinzător legate de întreținerea cazinourilor, sălilor cu automate de joc, pariuri și publicitatea sexistă. Ca urmare a constatării încălcărilor, au fost întocmite procese-verbale cu privire la contravenție. Valoarea amenzilor aplicate de instanța de judecată pentru cazurile contravenționale examinate în anul 2016 a constituit suma de 114,2 mii lei.

4.4 Limitarea concurenței de către autoritățile publice

Pe parcursul anului 2016, au fost investigate 16 cazuri de acțiuni anticoncurențiale ale autorităților publice, dintre care 3 au fost finalizate cu emiterea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței de constatare a încălcării legislației concurențiale.

➤ **Stabilirea taxelor locale diferențiate de către Consiliul orășenesc Leova pentru agenții economici care dețin unități comerciale cu sediul în or. Leova și pentru cei care dispun de subdiviziuni pe acest teritoriu**

În adresa Consiliului Concurenței a parvenit plângerea din partea ”Taucver” S.R.L., care viza adoptarea unei decizii a Consiliului orășenesc Leova, prin care s-a

instituit pentru anul 2015 un regim fiscal diferențiat pentru agenții economici care dețin unități comerciale cu profil nealimentar cu sediul în or. Leova și pentru cei care dispun de subdiviziuni pe acest teritoriu.

Plenul Consiliului Concurenței a calificat acțiunile Consiliului orășenesc Leova ca încălcare a prevederilor art.12 alin.(1) lit.b) din Legea concurenței.

Ca urmare a remiterii raportului de investigație către Consiliul orășenesc Leova, a fost restabilit mediul concurențial. Decizia pentru anul 2016 și 2017 cu privire la aprobarea taxelor locale pe teritoriul or. Leova este în conformitate cu principiile concurențiale.

➤ **Refuzul Biroului Național al Asiguratorilor de Autovehicule de a elibera companiei S.A.R. „Moldcargo” S.A. formulare de certificat de asigurare „Carte Verde”**

În anul 2014, în cadrul Consiliului Concurenței a parvenit plângerea din partea S.A.R. „Moldcargo” S.A. care se referea la refuzul de a elibera companiei S.A.R. „Moldcargo” S.A. formulare de certificat de asigurare „Carte Verde” de către BNAA, condiționând eliberarea acestora de achitarea totală a garanției bancare externe în sumă de 833,33 mii euro, stabilită prin Hotărârea Consiliului BNAA din 25.06.2014, precum și a contribuției speciale în Fondul de compensare în sumă de 3,45 mln. lei.

În rezultatul investigației s-a stabilit că prin acțiunile BNAA au fost limitate drepturile S.A.R. „Moldcargo” S.A. de procurare/comercializare a certificatului de asigurare „Carte Verde”. Plenul Consiliului Concurenței a decis calificarea acțiunilor BNAA prin refuzul de a elibera S.A.R. „Moldcargo” S.A. formulare de certificat de asigurare „Carte Verde” în perioada 07.10.2014 – 31.12.2014, ca încălcare a art.12 alin.(1) lit.a) din Legea concurenței.

➤ **Refuzul Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor de a atribui spre deservire „Gârle-Agro” S.R.L. cursele solicitate pe ruta Chișinău – Costești/Ialoveni**

Investigația a derulat pe piața prestării serviciilor regulate de transport rutier de persoane contra cost, pe ruta Chișinău (str. Hâncești 86) – Costești/Ialoveni.

Pe parcursul investigației s-a constatat că Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor a încălcat prevederile art.12 alin.(1) lit.a) și b) din Legea concurenței prin refuzul de a atribui transportatorului „Gârle-Agro” S.R.L. cursele solicitate pe ruta Chișinău - Costești/Ialoveni la data de 29.09.2010, 24.02.2012 și 18.03.2013 și prin stabilirea de condiții discriminatorii pentru „Gârle-Agro” S.R.L. în raport cu „Pro Et Contra” S.R.L., atribuind „Pro Et Contra” S.R.L., prin Ordinele nr.282 din 20.10.2010 și nr.82 din 30.03.2012, a unor curse aflate la un interval mai mic de 15 minute de cele solicitate de „Gârle-Agro” S.R.L., fără concurs.

Astfel, Plenul Consiliului Concurenței a obligat Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor să anuleze ordinele respective prin care a fost atribuit agentului transportator „Pro Et Contra” S.R.L. dreptul de a deservi curse suplimentare pe ruta Chișinău - Costești/Ialoveni, și ulterior, în termen de 45 de zile

în conformitate cu reglementările din domeniu și cu respectarea normelor concurențiale, să efectueze un concurs de atribuire a dreptului de deservire a curselor suplimentare pe ruta Chișinău - Costești/Ialoveni, curse retrase din gestiunea agentului transportator „Pro Et Contra” S.R.L., ca urmare a anulării ordinelor menționate.

Decizia Plenului Consiliului Concurenței a fost executată de Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor în partea ce ține de anularea ordinelor menționate prin care a fost atribuit agentului transportator „Pro Et Contra” S.R.L. dreptul de a deservi curse suplimentare pe ruta Chișinău - Costești/Ialoveni și a fost publicat un anunț în Monitorul Oficial al Republicii Moldova privind efectuarea concursului pe data de 16.12.2016. Concursul nu a avut loc deoarece „Pro Et Contra” S.R.L. în ziua concursului a prezentat încheierea instanței prin care a fost suspendată executarea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței la cererea depusă de către „Pro Et Contra” S.R.L., această încheiere a fost atacată cu recurs de Consiliul Concurenței.

În baza celor constate, au fost elaborate și expediate în adresa Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor propuneri de modificare a proiectului Regulamentului transporturilor rutiere de persoane și bagaje, în vederea stabilirii criteriilor concrete de evaluare a necesităților de transport ale populației, pentru asigurarea unor condiții echitabile de acces a transportatorilor la piața prestării serviciilor regulate de transport rutier de persoane contra cost.

4.5 Concentrări economice nenotificate

În anul 2016, au fost examinate 2 825 de tranzacții, obiectul cărora a constituit achiziționarea părților sociale sau a acțiunilor pe piața primară ori secundară, în urma cărora s-a produs preluarea controlului direct sau indirect asupra unor întreprinderi.

Reieșind din informațiile acumulate, au fost investigate 8 cazuri de concentrări economice nenotificate, pe marginea cărora au fost emise 3 decizii de autorizare a acestora, fiind totodată aplicată amenda pentru încălcarea art. 20 alin. (1) și art. 22 alin. (1) din Legea concurenței. Iar în alte 2 decizii a fost stabilită lipsa încălcării, celelalte 3 investigații urmând a fi finalizate în anul 2017.

➤ Operațiunea de concentrare economică dintre Î.C.S. ”Sanaveles” S.R.L. și S.H. ”Hendrix Bail” S.R.L.

Operațiunea de concentrare economică s-a realizat prin achiziționarea a 60% din capitalul social al Î.C.S. ”Sanaveles” S.R.L. de către S.H. ”Hendrix Bail” S.R.L.

Piața relevantă definită în cadrul investigației a fost comercializarea cu ridicata a articolelor și produselor chimice de menaj pe întreg teritoriu al Republicii Moldova.

În cadrul investigației inițiate, ulterior, operațiunea a fost notificată Consiliului Concurenței.

Astfel, Plenul Consiliului Concurenței a constatat, încălcarea comisă de către S.H. ”Hendrix Bail” S.R.L. prin punerea în aplicare a operațiunii de concentrare economică, înainte de a obține autorizația necesară din partea autorității de

concurență, a sancționat întreprinderea respectivă cu 48,0 mii lei și a declarat operațiunea compatibilă cu mediul concurențial.

➤ **Operațiunea de concentrare economică dintre "VVS Lux" S.R.L. și "FVI Traian-Invest" S.R.L.**

Operațiunea de concentrare economică s-a realizat prin achiziționarea a 100% din capitalul social al S.C. „VVS Lux” S.R.L. de către ”F.V.I. Traian – Invest” S.R.L.

Piața relevantă definită în cadrul investigației a fost comercializarea pieselor și accesoriilor pentru automobile, pentru autobuze, pentru camioane și pentru autovehicule cu destinație specială pe întreg teritoriul al Republicii Moldova.

În cadrul investigației, ulterior, operațiunea a fost notificată Consiliului Concurenței.

Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea comisă de către ”F.V.I. Traian-Invest” S.R.L. prin punerea în aplicare a operațiunii de concentrare economică, înainte de a obține autorizația necesară din partea autorității de concurență, a sancționat întreprinderea respectivă cu 35,0 mii lei și a declarat operațiunea compatibilă cu mediul concurențial.

➤ **Operațiunea de concentrare economică dintre Magazinului Universal Central "UNIC" S.A. și FPC "Rogob" S.R.L.**

Operațiunea de concentrare economică s-a realizat prin achiziționarea Magazinului Universal Central "UNIC" S.A. de către F.P.C. "Rogob" S.R.L.

Au fost examinate mai multe piețe relevante aferente operațiunii de concentrare economică, inclusiv piața fabricării produselor din carne pe întreg teritoriul Republicii Moldova, piața închirierii și exploatării bunurilor imobiliare proprii sau închiriate pe întreg teritoriul municipiului Chișinău.

În cadrul investigației inițiate, ulterior, operațiunea a fost notificată Consiliului Concurenței.

Astfel, Plenul Consiliului Concurenței a constatat, încălcarea comisă de către F.P.C. "Rogob" S.R.L. prin punerea în aplicare a operațiunii de concentrare economică, înainte de a obține autorizația necesară din partea autorității de concurență, a sancționat întreprinderea respectivă cu 46,77 mii lei și a declarat operațiunea compatibilă cu mediul concurențial.

4.6 Practica judiciară

- ***Examinarea cazurilor de încălcare a legislației concurențiale de către instanțele de judecată***

Pe parcursul anului 2016, reprezentanții Consiliului Concurenței au participat la 268 de ședințe de judecată în ordinea procedurii contenciosului administrativ.

În anul 2016, pe rolul instanțelor de judecată naționale s-au aflat în examinare 52 de dosare în care Consiliul Concurenței a participat în calitate de reclamant, pârât, intervenient accesoriu. În rezultatul examinării acțiunilor intentate în temeiul Legii concurenței, au fost finalizate 16 cauze, dintre care, în 12 cazuri instanța de judecată a

dat câștig de cauză Consiliului Concurenței, ceea ce denotă un procent al câștigurilor în instanța de judecată în mărime de 75%.

În continuare sunt prezentate cazuri relevante din practica judiciară pentru anul 2016, ca urmare a participării Consiliului Concurenței în instanțele de judecată.

➤ **”AV Electronic” S.R.L. (Alina Electronic) către Consiliul Concurenței**

Prin Dispoziția Plenului Consiliului Concurenței a fost inițiată o investigație, în cadrul căreia a fost dispusă efectuarea inspecției la întreprinderea „AV Electronic” S.R.L., întreprindere care deținea marca comercială ”Alina Electronic”. Întreprinderea „AV Electronic” S.R.L. a refuzat să se supună inspecției desfășurate de angajații Consiliului Concurenței, în conformitate cu art.56 al Legii concurenței, prin tergiversarea inițierii inspecției, neprezentarea tuturor informațiilor.

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat încălcarea Legii concurenței, manifestată prin refuzul de a se supune inspecției desfășurate de Consiliul Concurenței și a fost aplicată o amendă în mărime de cca 1,38 mln. lei, care urma să fie achitată în bugetul de stat.

Ca urmare a examinării cauzei în instanța de judecată prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 22.12.2015 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 13.04.2016 a fost respinsă acțiunea „AV Electronic” S.R.L., fiind menținută Decizia Plenului Consiliului Concurenței prin care întreprinderii i-a fost aplicată amenda în mărime de 1,38 mln. lei.

➤ **”BM Technotrade” S.R.L. (Bomba) către Consiliul Concurenței**

În anul 2015, Consiliul Concurenței a inițiat o investigație, în cadrul căreia a fost dispusă efectuarea inspecției la întreprinderea ”BM Technotrade” S.R.L, care deținea marca comercială ”Bomba”.

Întreprinderea ”BM Technotrade” S.R.L. a refuzat să se supună inspecției desfășurate de angajații Consiliului Concurenței, prin neprezentarea tuturor informațiilor solicitate conform delegației de inspecție, neprezentarea informației referitor la amplasarea biroului directorului. Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea Legii concurenței, manifestată prin refuzul de a se supune inspecției desfășurate și a fost aplicată o amendă în mărime de 975,49 mii lei, care urma să fie achitată în bugetul de stat. Ca urmare a examinării cauzei în instanța de judecată, prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 28.01.2016 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 20.04.2016 a fost respinsă acțiunea ”BM Technotrade” S.R.L., fiind menținută Decizia Plenului Consiliului Concurenței prin care întreprinderii i-a fost aplicată amenda în mărime de 975,49 mii lei.

➤ **Consiliul sătesc Hârbovăț către Consiliul Concurenței**

Ca urmare a investigației efectuate, Plenul Consiliului Concurenței a calificat acțiunile Consiliului sătesc Hârbovăț, manifestate prin stabilirea condițiilor discriminatorii față de C.A.P. ”Basarabia” drept acte care limitează concurența.

Totodată, Consiliul Concurenței a prescris anularea parțială a Deciziei Consiliului sătesc Hârbovăț nr.06-03 din 19.06.2012 în partea ce ținea de stabilirea

taxei locale în mărime de 65,0 mii lei pentru unitate comercială și/sau prestări de servicii de deservire socială, față de C.A.P. „Basarabia”.

Consiliul sătesc Hârbovăț a contestat în instanță Decizia Plenului Consiliului Concurenței. Ca urmare a examinării cauzei în instanța de judecată, prin Hotărârea Judecătoriai Centru din 03.11.2015 și ulterior prin Decizia Curții de Apel Chișinău 11.02.2016 a fost respinsă acțiunea Consiliului sătesc Hârbovăț privind anularea Deciziei și a Prescripției Plenului Consiliului Concurenței din 27.12.2012.

Consiliul sătesc Hârbovăț nu a contestat ulterior Decizia instanței de apel la Curtea Supremă de Justiție.

➤ **Î.C.S. ”Red Union Fenosa” S.A. către Consiliul Concurenței**

Prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a constatat că Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A., folosindu-se de poziția sa dominantă pe piață, impunea cerințe nejustificate la instalarea contoarelor de energie electrică consumatorilor. În consecință, consumatorii nu aveau posibilitatea să aleagă contoarele de energie electrică conform principiului „preț-calitate”.

Totodată, s-a dispus înaintarea unei acțiuni în instanța judecătorească, conform prevederilor din Legea nr.1103-XIV din 30.06.2000 cu privire la protecția concurenței referitor la încasarea amenzii în mărime de 186,75 mii lei pentru încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței de către Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A.

Prin Hotărârea Judecătoriai Râșcani, mun. Chișinău acțiunea înaintată de Consiliul Concurenței a fost admisă. Instanța a dispus încasarea de la Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A. în bugetul de stat a amenzii în mărime de 186,75 mii lei pentru încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței. Instanța de fond a constatat faptul că întreaga sumă menționată a fost obținută de către Î.C.S. ”RED Union Fenosa” S.A. ca urmare a abuzului din partea întreprinderii de poziția sa dominantă pe piață.

Hotărârea Judecătoriai Râșcani, mun. Chișinău a fost menținută prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 30.04.2015 și Decizia Curții Supreme de Justiție din 12.08.2015. Totodată, la 02.11.2016 Curtea Supremă de Justiție a respins ca fiind inadmisibilă cererea de revizuire declarată de Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A. împotriva Deciziei Curții Supreme de Justiție, în pricina civilă la acțiunea Consiliului Concurenței împotriva Î.C.S. „Red Union Fenosa” S.A. privind încasarea în bugetul de stat a amenzii în mărime de 186,75 mii lei pentru încălcarea legislației cu privire la protecția concurenței.

➤ **Î.S. „Calea Ferată Moldova” către Consiliul Concurenței**

Plenul Consiliului Concurenței a stabilit situația dominantă deținută de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” pe piața serviciilor de transport feroviar de mărfuri și a calificat acțiunile de aplicare a tarifului internațional pentru serviciile de transport feroviar prestate de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” la transportarea mărfurilor, atunci când un punct de plecare/destinație este Portul Internațional Liber

„Giurgiulești”, iar altul fiind orice alt punct de pe teritoriul Republicii Moldova, drept încălcare a art.6 lit.d) din Legea cu privire la protecția concurenței din 30.06.2000.

Î.S. „Calea Ferată din Moldova”, în perioada 06.11.2011 - 13.06.2012, pentru prestarea serviciilor de transport feroviar de mărfuri a aplicat față de unii agenți economici, la care unul din punctele de plecare/sosire este Portul Internațional Liber „Giurgiulești”, iar celălalt punct este teritoriul Republicii Moldova, tarif internațional, plasându-i astfel în situație nefavorabilă în raport cu alți agenți economici, care beneficiază de servicii de transport feroviar de mărfuri pe teritoriul țării.

Totodată, prin Decizia Plenului Consiliului Concurenței s-a dispus înaintarea acțiunii în instanța judecătorească conform prevederilor din Legea cu privire la protecția concurenței din 30.06.2000, referitor la încasarea amenzii. Ca urmare a adresării Î.S. „Calea Ferată din Moldova” în instanța de judecată, prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 16.11.2016 a fost menținută Hotărârea Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de Î.S. „Calea Ferată din Moldova” împotriva Consiliului Concurenței, privind anularea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței.

➤ **”Tectonica-Med” S.R.L. către Consiliul Concurenței**

Ca urmare a investigației, Consiliul Concurenței, în 2015, a stabilit încălcarea art.10 al Legii nr.1227 din 27.06.1997 cu privire la publicitate, de către întreprinderile „Pradamirex” S.R.L. și ”Tectonica-Med” .S.R.L, prin acțiunea de comercializare a produselor (”Aiudara”, ”Landune”, ”Dobrîi Molodeț”, ”Oftanorm”, ”Insunorm”, ”Vita-Plus”), ce conțin date care nu corespund realității în ce privește prezența certificatului pentru marfă.

”Tectonica-Med” S.R.L. a contestat în instanță Decizia Plenului Consiliului Concurenței, iar ca urmare a examinării cauzei date la Judecătoria Centru și ulterior la Curtea de Apel și Curtea Supremă de Justiție, acțiunea companiei a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, fiind menținută Decizia Plenului Consiliului Concurenței.

➤ **”Imperial Unit” S.R.L. către Consiliul Concurenței**

„Karelia Tobacco Company”, Grecia s-a adresat cu o plângere la Consiliul Concurenței, în care erau reclamate acțiunile întreprinderii „Imperial Unit” S.R.L., manifestate prin copierea ilegală a ambalajului produsului de tutungerie care aparține întreprinderii „Karelia Tobacco Company” și plasarea produsului respectiv pe piață.

Ca urmare a investigației efectuate, Plenul Consiliului Concurenței a constatat încălcarea art.19 alin.(1) lit.b) din Legea concurenței de către „Imperial Unit” S.R.L., manifestată prin copierea ilegală a ambalajului produsului, care aparține întreprinderii „Karelia Tobacco Company”, Grecia și plasarea produsului respective pe piață și a dispus încetarea de către întreprinderea „Imperial Unit” S.R.L a actului de concurență neloială și retragerea de pe piață a articolelor sale de tutungerie cu desemnarea „American Legend”.

De asemenea, Plenul Consiliului Concurenței a aplicat întreprinderii „Imperial Unit” S.R.L. o amendă în mărime de 5 337 lei, care a fost achitată în bugetul de stat.

„Imperial Unit” S.R.L s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Concurenței, cu privire la anularea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței. Prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău din 02.08.2016, acțiunea întreprinderii „Imperial Unit” S.R.L. a fost admisă parțial, fiind anulată Decizia Plenului Consiliului Concurenței. Ulterior, prin Decizia Curții Supreme de Justiție din 14.12.2016 a fost casată Hotărârea Curții de Apel Chișinău și respinsă acțiunea înaintată de „Imperial Unit” S.R.L. împotriva Consiliului Concurenței, fiind astfel menținută Decizia Plenului Consiliului Concurenței.

➤ **Asociația Națională pentru Protecția Creației Intelectuale (ANPCI) către Consiliul Concurenței**

Plenul Consiliului Concurenței a constatat că A.O. „ANPCI” a realizat acțiuni de concurență neloială, manifestate prin emiterea în perioada lunii iulie 2013 a pretențiilor-tip în adresa mai multor agenți economici și a „pretenției ultima avertizare” în adresa tuturor agenților economici, prin intermediul cărora s-au răspândit afirmații false despre activitatea A.O. „AsDAC”.

Prin aceste acțiuni A.O. „ANPCI” a încălcat prevederile art.15 lit.b) din Legea concurenței, care interzice discreditarea concurenților - defăimarea sau punerea în pericol a reputației sau credibilității acestora prin: răspândirea de către o întreprindere a unor afirmații false despre activitatea unui concurent sau despre produsele acestuia, afirmații ce dăunează activității concurentului.

Prin Hotărârea Judecătorei Centru a mun. Chișinău din s-a respins ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție cererea de chemare în judecată înaintată de către A.O. ”ANPCI” împotriva Consiliului Concurenței. ANPCI nu a contestat ulterior Hotărârea Judecătorei Centru în instanțele ierarhic superioare.

➤ **„Demi-Lune” S.R.L către Consiliul Concurenței**

S.C. „Com V&V” S.R.L. a depus o plângere prin care reclama acțiunile S.C. „Demi-Lune” S.R.L., manifestate prin inducerea în eroare a consumatorului privitor la caracterul, modul și locul fabricării, la proprietățile de consum, la utilitatea consumului, la cantitatea și calitatea mărfurilor, în procesul de producere și comercializare a sării de baie „Magic Spa”.

În cadrul investigației efectuate, s-a constatat că S.C. „Demi-Lune” S.R.L. a plasat pe eticheta ambalajului produsului „sare de baie” sub marca comercială „Magic Spa” informație neautentică privind modul de fabricare pe teritoriul Republicii Moldova al produsului respectiv și anume fabricarea după licența „Magic Spa” LTD în lipsa existenței în fapt a licenței respective.

Ca urmare a investigației, s-a constatat încălcarea art.8 alin.(1) lit.b) din Legea cu privire la protecția concurenței nr.1103 din 30.06.2000 de către S.C. „Demi-Lune” S.R.L., fiind prescris pentru S.C. „Demi-Lune” S.R.L. să înlătore de pe eticheta ambalajului produsului „sare de baie” sub marca comercială „Magic Spa” sintagma „Made under license Magic Spa LTD” până la 31.03.2015.

S.C. „Demi-Lune” S.R.L. a contestat în instanță Decizia Plenului Consiliului Concurenței. Ca urmare, prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău s-a respins cererea

de chemare în judecată înaintată de către S.C. „Demi-Lune” S.R.L. împotriva Consiliului Concurenței. Prin Decizia Colegiului civil, comercial și contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție din 25.01.2017 s-a menținut Hotărârea Curții de Apel Chișinău.

- ***Problemele identificate în urma aplicării de către instanțele de judecată a legislației concurențiale***

În cauzele examinate în ordinea contenciosului administrativ, ce vizează aplicarea legislației din domeniul concurenței, au fost identificate mai multe probleme, după cum urmează:

1. *Constatarea de către instanța de judecată a încălcării Legii concurenței*

Conform prevederilor art.2 alin.(6) din Legea concurenței, Consiliul Concurenței este autoritatea de concurență națională, competentă de punerea în aplicare a prevederilor prezentei legi, în conformitate cu atribuțiile stabilite de prezenta lege, iar reieșind din prevederile art.41 alin.(1) din Legea concurenței, Plenul Consiliului Concurenței dispune inițierea investigațiilor ce țin de competența Consiliului Concurenței, ia decizii de constatare a încălcării legii, de impunere a măsurilor corective, de aplicare a sancțiunilor, de aplicare a politicii de clemență și alte decizii prevăzute de prezenta lege, în limitele competenței sale, în urma investigațiilor efectuate.

Scopul contenciosului administrativ, potrivit art.1 al Legii nr.793 din 10.02.2000 contenciosului administrativ, este contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept. Potrivit prevederilor art.25 alin.(1) lit. b) ale aceleiași legi, instanța de judecată, judecând acțiunea în contencios administrativ, adoptă o hotărâre prin care admite acțiunea și anulează, în tot sau în parte, actul administrativ sau obligă pârâtul să emită actul administrativ cerut de reclamant ori să elibereze un certificat.

În conformitate cu prevederile art.26 alin.(2) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000, instanța de contencios administrativ nu este competentă să se pronunțe asupra oportunității actului administrativ și a operațiunilor administrative care au stat la baza emiterii acestuia.

Reieșind din prevederile actelor normative enunțate, se constată faptul că unica autoritate competentă să constate cazurile de încălcare a legislației din domeniul concurenței este Consiliul Concurenței. Cu toate acestea în practica instanțelor judecătorești se atestă unele cazuri când se constată încălcarea normelor din domeniul concurenței, atribuindu-și neîntemeiat competențele autorității de concurență (de exemplu: cazul „Orhei-Vit” către Consiliul Concurenței, dosarul nr.3ra-1654/16).

Totodată, conform Deciziei adoptate în cauza C-290/07 P, Scott/Comisia s-a menționat că totuși, nu ține de competența instanțelor UE ca, în cadrul acestui control, să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere economică (Hotărârea din 22.11.2007, Spania/Lenzing, C-525/04 P, Rep., p. I-9947, punctul 57). Astfel,

controlul pe care instanțele Uniunii îl exercită cu privire la aprecierile economice complexe efectuate de Comisie este un control restrâns, care se limitează în mod necesar la verificarea respectării normelor de procedură și de motivare, a exactității prezentării situației de fapt, precum și a lipsei unei erori vădite de apreciere și a abuzului de putere (a se vedea Hotărârea din 6.10.2009, GlaxoSmithKline Services și alții/Comisia și alții, C-501/06 P, C-513/06 P, C-515/06 P și C-519/06 P, Rep., p. I-9291, punctul 163).

2. Admiterea unor probe în procesul civil care nu au fost cunoscute Consiliului Concurenței în cadrul investigației efectuate

Conform Legii contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000, instanța urmează să examineze legalitatea actului administrativ contestat doar în baza actelor care au stat la baza emiterii acestuia.

Conform art.117 al Codului de Procedură Civilă probe în pricini civile sunt elementele de fapt, dobândite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a pricinii. În calitate de probe în pricini civile se admit elementele de fapt constatate din explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, din depozițiile martorilor, din înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, din concluziile experților. Probele obținute cu încălcarea legii nu au putere de probațiune și nu pot fi puse de instanță în temeiul hotărârii.

Astfel, instanța de judecată nu poate constata ilegalitatea unui act administrativ emis de o autoritate publică în baza unor probe pe care autoritatea nu le-a cunoscut la etapa adoptării actului în cauză. Eventual, în asemenea situații, instanța de judecată poate dispune încetarea examinării pricinii civile, în vederea reexaminării cazului de către autoritatea publică, în baza probelor noi apărute. (exemplu: cazul Î.M. "Rikipal" S.R.L. către Consiliul Concurenței dosar nr. 3ra-1204/2016).

3. Aplicarea nejustificată de către instanță a măsurilor de asigurare a acțiunii, prin suspendarea executării Deciziilor Consiliului Concurenței

Conform art.21 alin.(1) și (2) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000, suspendarea executării actului administrativ contestat poate fi solicitată de către reclamant instanței de contencios administrativ concomitent cu înaintarea acțiunii, dacă legea nu prevede altfel. În cazuri temeinic justificate și în scopul prevenirii unei pagube iminente, instanța poate dispune suspendarea actului administrativ și din oficiu. Astfel, reieșind și din prevederile art.174 al Codului de Procedură Civilă, la soluționarea chestiunii privind suspendarea actului administrativ, instanța de judecată trebuie să ia în considerare toți factorii și interesele relevante și să dispună suspendarea actului administrativ numai dacă constată că actul este susceptibil de a cauza un prejudiciu iminent, ce ar putea fi ireparabil sau dacă există temeiuri vădite privind ilegalitatea actului.

Conform art.47 alin.(4) din Legea concurenței în cazul în care decizia atacată în partea ce ține de aplicarea sancțiunilor a fost anulată, în tot sau în parte, printr-o

hotărîre judecătorească definitivă și irevocabilă, suma corespunzătoare a amenzii se restituie plătitorului acesteia din bugetul de stat în termen de 45 de zile. Astfel, în cazul eventual în care decizia Consiliului Concurenței este anulată de instanță, amenda încasată în bugetul de stat urmează a fi restituită întreprinderii în termen de 45 de zile. Cu toate acestea, în unele cazuri, se dispune aplicarea măsurii de asigurare prin suspendarea Deciziei Consiliului Concurenței privind aplicarea amenzii în lipsa unor probe din partea reclamantilor privind cauza unui prejudiciu iminent acestora (de exemplu: ”Scavolin” S.R.L., C.A. „Moldasig” S.A., C.A. „Moldcargo” S.A., C.A. „Asito” S.A., C.A. „Donaris Vienna Insurance Group” S.A., Î.M. C.A. „Grawe Carat Asigurări” S.A. către Consiliul Concurenței)

4. Practica neunitară a instanțelor la dispunerea conexării pricinilor în cazurile contestării de către mai mulți agenți economici a unei singure decizii a Consiliului Concurenței

Conform art.187 alin.(1) al Codului de Procedură Civilă în cazul în care constată că în fața aceleiași instanțe se află mai multe procese cu aceleași părți sau mai multe procese intentate de mai mulți reclamanti ai aceluiași pârât și că aceste procese sunt conexe prin temeuri de apariție sau prin probe, judecătorul este în drept să conexeze printr-o încheiere aceste pricini într-un singur proces dacă consideră că o astfel de conexare ar duce la soluționarea rapidă și justă a litigiilor și dacă este posibilă aplicarea aceleiași proceduri de soluționare a pricinilor.

În cazul acordurilor anticoncurențiale, acțiunile participanților la încheierea unui acord sunt conexe prin temeuri de apariție și prin probe și respectiv acțiunile privind contestarea Deciziei Plenului Consiliului Concurenței depuse de părțile implicate în acord urmează a fi conexate de instanță într-o singură cauză. Cu toate acestea în unele cazuri când o decizie a Plenului Consiliului Concurenței e contestată de mai mulți agenți economici, instanța nu dispune conexarea cauzelor. (de exemplu: ”R & P Bolgar Farm” S.R.L., ”Sanfarm-Prim” S.A., ”Medeferent P” S.R.L. etc.). Totodată, reieșind din experiența instanțelor din UE, cazurile de cartel, în care sunt implicați mai mulți participanți, sunt conexate într-o singură procedură.

5. Existența Deciziilor contradictorii a Curții Supreme de Justiție referitor la competența instanțelor ce urmează să examineze în fond litigiile privind contestarea deciziilor Plenului Consiliului Concurenței

Conform art.78 alin.(1) din Legea concurenței, Curtea Supremă de Justiție și Curtea de Apel Chișinău au competență deplină în ceea ce privește controlul deciziilor prin care Plenul Consiliului Concurenței a aplicat o amendă sau o penalitate cu titlu cominatoriu. În acțiunea „Klassika Asigurări” S.A. vs Consiliul Concurenței, există două încheieri contradictorii a CSJ, prin care în una se constată competența Judecătoriei Centru a mun. Chișinău la judecarea în fond a pricinii civile înaintate „Klassika Asigurări” S.A. vs Consiliul Concurenței, iar în alta se constată competența Curții de Apel Chișinău, la examinarea aceluiași litigiu. (Încheierile CSJ nr.2ac-174/15 din 22.07.2015 și nr. 2ac-146/15 din 10.06.2015).

Capitolul V. Autorizarea, monitorizarea și raportarea ajutorului de stat

Consiliul Concurenței asigură aplicarea și respectarea, de către autoritățile publice și mediul privat, legislației în domeniul ajutorului de stat.

În anul 2016, au fost elaborate rapoartele privind ajutoarele de stat acordate în Republica Moldova în 2014 și 2015.

Totodată, au fost organizate ședințe la sediul Consiliului Concurenței și în teritoriu, unde s-au discutat prevederile legislației în domeniul ajutorului de stat, metodele de acordare, formele și tipurile obiectivelor ajutorului de stat. A fost explicată procedura și modalitatea de completare a formularelor, fiind prezentate principalele opțiuni și posibilități ale Sistemului informațional SIRASM.

De asemenea, a fost acordată asistența de specialitate în domeniul ajutorului de stat, prin intermediul consultațiilor telefonice și la sediul Consiliului Concurenței.

5.1 Notificarea și autorizarea ajutorului de stat

În anul 2016, Plenul Consiliului Concurenței a autorizat următoarele măsuri de sprijin, care au fost acordate pentru prestarea *serviciului de interes economic general* și anume serviciul public de alimentare cu apă și canalizare:

- *Notificarea parvenită de la Primăria s. Rogojeni, r-nul Șoldănești*, beneficiarul măsurii de sprijin fiind „Servicii Comunale Florești” S.A. Măsura de sprijin constă în transmiterea în gestiune a rețelelor de apeduct și a stațiilor de pompare, proprietate a Primăriei s. Rogojeni, r-nul Șoldănești fără o contraprestație echivalentă. Valoarea ajutorului de stat pentru prestarea serviciului de interes economic general oferit de ”Servicii Comunale Florești” S.A. a constituit 3 855,0 mii lei.
- *Notificarea parvenită de la Primăria or. Strășeni*, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. „Apă – Canal” Strășeni. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune a mijloacelor fixe și bunurilor materiale. Valoarea ajutorului de stat a constituit 1208,53 mii lei.
- *Notificarea parvenită de la Primăria s. Ciuciuleni, r-nul Hâncești*, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. „Deservcom-Ciuciuleni”. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune a rețelei de apeduct și a stației de captare, tratare și pompare a apei. Ajutorul de stat acordat pentru prestarea serviciului de interes economic general oferit Î.M. „Deservcom-Ciuciuleni” a constituit 2 894,9 mii lei.
- *Notificarea parvenită de la Primăria s. Cristești, r-nul Nisporeni*, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. „Crisbolțun”. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune a sistemului de aprovizionare cu apă și a sistemului de canalizare. Ajutorul de stat acordat a constituit 6099,43 mii lei.
- *Notificarea parvenită de la Primăria s. Sămășcani, r-nul Șoldănești*, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. „Sămășcani-Servicii”. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune a rețelelor de apeduct. Ajutorul

de stat acordat pentru prestarea serviciului de interes economic general Î.M. „Sămășcani-Servicii” a constituit 4 860,9 mii lei.

- *Notificarea parvenită de la Primăria c. Ruseștii-Noi, r-nul Ialoveni*, beneficiarul măsurii de sprijin fiind Î.M. „Ruseștii Noi”. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune a apeductului și a fântânilor arteziene. Ajutorul de stat pentru prestarea serviciului de interes economic general oferit Î.M. „Ruseștii Noi” a constituit 7 454,81 mii lei.
- *Notificările parvenite de la Primăria mun. Chișinău*, beneficiarul măsurii de sprijin fiind „Apă Canal Chișinău” S.A.. Măsura de sprijin a constat în transmiterea în gestiune a rețelelor de apeduct și canalizare. Autorul de stat pentru prestarea serviciului de interes economic general oferit „Apă Canal Chișinău” S.A. a constituit 85,6 mln. lei.

La finele anului 2016, în examinare se aflau 13 notificări parvenite de la diferite APL, toate având ca obiectiv susținerea beneficiarilor ce prestează SIEG.

În anul 2016, a fost examinată *notificarea depusă de Serviciul Vamal* în ceea ce privește scutirea de la plata TVA la importul mărfurilor în conformitate cu art.103 alin.(1) pct.31 din Codul fiscal, având ca beneficiari întreprinderile care furnizează servicii de colectare, prelucrare și reciclare a deșeurilor. Măsura de sprijin notificată reprezintă ajutor de stat în sensul art.3 din Legea cu privire la ajutorul de stat, beneficiarii fiind întreprinderile care nu sunt înregistrate ca plătitori de TVA, ce furnizează servicii de colectare, prelucrare și reciclare a deșeurilor, în vederea oferirii SIEG, ajutorul de stat fiind compatibil cu mediul concurențial normal.

Fondul pentru Eficiență Energetică a notificat măsurile de sprijin acordate în baza Apelului de Propuneri de Proiect nr.3 în domeniul eficienței energetice și valorificării surselor de energie regenerabilă adresat solicitanților de finanțare din sectorul public. În urma examinării măsurilor de sprijin notificate, s-a constatat că măsurile de sprijin acordate constituie ajutor de stat, în sensul art.3 din Legea cu privire la ajutorul de stat, în cazul beneficiarilor ce desfășoară o activitate economică.

Ministerul Economiei a notificat măsura de sprijin acordată în temeiul art.12 alin.(4) din Legea nr.1308 din 25.07.1997 privind prețul normativ și modul de vânzare-cumpărare a pământului, sub forma scutirii „CAAN” S.A.de la compensarea pierderilor cauzate de excluderea terenului din categoria de terenuri cu destinație agricolă, cu trecerea în categoria de terenuri destinate industriei, transporturilor, telecomunicațiilor și cu alte destinații speciale. În urma examinării măsurii notificate, s-a constatat că măsura de sprijin acordată constituie ajutor de stat, în sensul art.3 din Legea cu privire la ajutorul de stat și este compatibilă cu mediul concurențial normal.

5.2 Evidența și raportarea ajutorului de stat

În conformitate cu art.21 alin.(3) din Legea cu privire la ajutorul de stat, Consiliul Concurenței întocmește un raport anual privind ajutoarele acordate.

În acest sens, în anul 2016, au fost elaborate 2 rapoarte și anume: Raportul privind ajutoarele de stat acordate pentru anul 2014 și Raportul privind ajutoarele de

stat acordate pentru anul 2015. Aceste rapoarte au fost elaborate în baza datelor cuprinse în formularele de raportare a ajutoarelor de stat și ajutoarelor de minimis prezentate de furnizorii de ajutor de stat și de ajutor de minimis. În documentele respective sunt analizate atât ajutoarele existente, care au continuat a fi acordate în anul de raportare, cât și ajutoarele noi și ajutoarele de minimis.

În conformitate cu angajamentele asumate de către Republica Moldova în Acordul de Asociere și potrivit experienței UE referitor la analiza ajutoarelor de stat, în rapoartele nominalizate, ajutorul de stat acordat în baza cadrului general este examinat separat de ajutorul de minimis și ajutorul de stat acordat în contextul crizei economico-financiare. Datele raportate pentru anii 2012-2014 au fost actualizate și corectate în conformitate cu informația prezentată de către furnizori în anul 2016.

Valoarea ajutorului de stat raportat pentru anul 2015 s-a majorat cu 22,45% față de anul 2014 și cu 30,07% în raport cu anul 2013. Din valoarea totală a ajutorului de stat raportat pentru anul 2015 de 5 455 777 mii lei, valoarea ajutorului de stat autorizat de Consiliul Concurenței a alcătuit 814 482 mii lei (14,93% din valoarea totală), diferența fiind reprezentată de ajutoarele existente. În acest sens, se remarcă faptul că ajutorul de stat autorizat de către Consiliul Concurenței în anul 2015 s-a majorat față de anul 2014 ca valoare (de 1,89 ori) și ca pondere în valoarea totală a ajutorului de stat raportat (de la 6,35% în anul 2014 până la 14,93% în anul 2015).

Tabelul nr.3

Ajutorul de stat raportat pentru perioada 2013-2015

Nr.	Indicatorii	2013*	2014*	2015
1.	Ajutor de stat exprimat în:			
1.1.	<i>mii lei</i>	4194564	4455553	5455777
1.2.	<i>mii euro**</i>	250871	239160	261042
2.	Ponderea în PIB, %	4,17	3,98	4,48

*datele sunt actualizate în conformitate cu informația prezentată de furnizorii de ajutor de stat

**calculat pe baza cursului mediu anual al leului în raport cu euro, sursa BNM (lei/euro anul 2012 = 15,56, anul 2013 = 16,72; anul 2014 = 18,63)

În anul 2015, ponderea ajutorului de stat în PIB, în Republica Moldova, a constituit 4,48%. Acest indicator s-a majorat cu 0,5 puncte procentuale față de anul 2014 și cu 0,31 puncte procentuale în raport cu anul 2013. Acest fapt a fost determinat inclusiv de ritmul sporit de creștere a valorii ajutorului de stat față de cel al P.I.B.-ului. Exprimat în euro, valoarea ajutorului de stat a înregistrat o tendință oscilantă pe parcursul perioadei 2013-2015. În anul 2015, valoarea ajutorului de stat s-a majorat cu 9,15% față de anul 2014 și cu 4,05% față de anul 2013. Această tendință a fost determinată de variația cursului valutar. În anul 2015, la fel ca și în anii precedenți, furnizorii au ales implementarea ajutoarelor individuale, acestea constituind 57,89% din numărul total de măsuri raportate. Au fost raportate mai multe ajutoare de stat prin intermediul schemelor, acestea alcătuiind 80,40% din total.

Furnizorii de ajutor de stat pot utiliza diverse modalități de sprijinire a beneficiarilor. În funcție de politica publică într-un anumit domeniu și de specificul

întreprinderilor care vor fi sprijinite, furnizorul alege o formă de acordare a ajutorului de stat, care oferă cea mai bună posibilitate de îndeplinire a obiectivului propus.

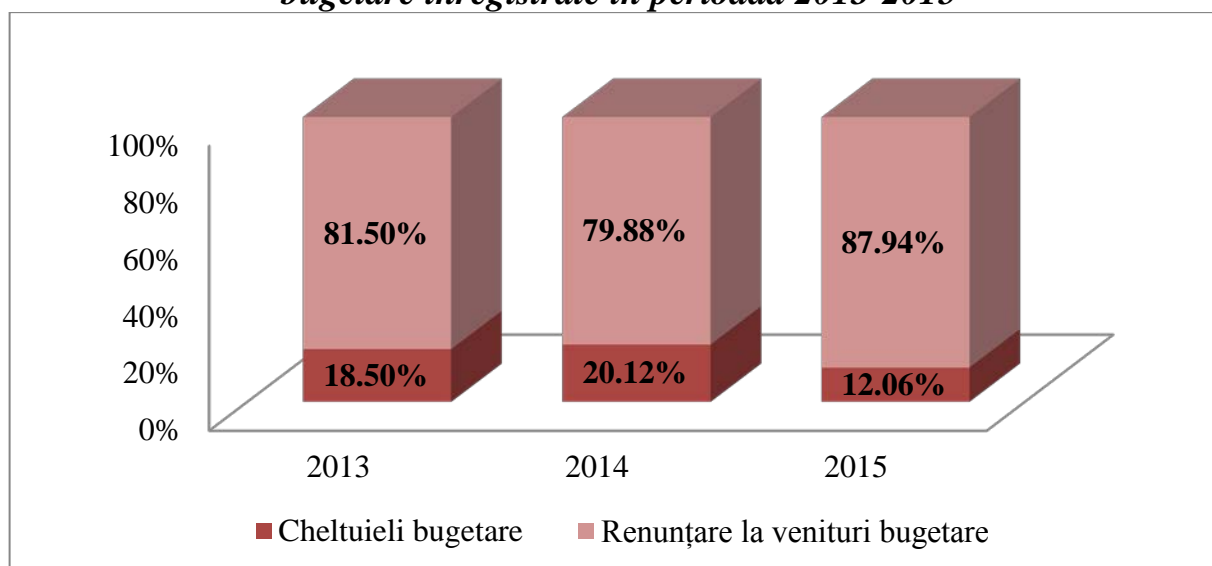
Ajutorul de stat nu ține cont de forma de acordare, dar de efectele acesteia asupra economiei naționale. Măsurile de sprijin au fost oferite sub forma renunțării la veniturile și cheltuieli bugetare. În anul 2015, valoarea ajutorului de stat acordat sub formă de renunțări la veniturile bugetare a constituit 87,94% din valoarea totală a raportată. Ponderea semnificativă a ajutorului de stat acordat sub forma menționată a fost determinată inclusiv de majorarea semnificativă a valorii ajutorului de stat acordat sub formă de împrumuturi cu dobânzi preferențiale în anul 2015 față de anii precedenți analizați.

Valoarea ajutoarelor de stat acordate sub formă de cheltuieli bugetare a fost cu mult mică în raport cu cea de renunțări la venituri bugetare. În anul 2015, valoarea indicatorului nominalizat a constituit 12,06% din valoarea totală raportată. Valoarea ajutorului de stat acordat sub formă de cheltuieli bugetare s-a micșorat în anul 2015 comparativ cu anii 2014 și 2013. Valoarea indicatorului menționat, în anul 2015 s-a micșorat cu 26,61% față de anul 2014 și cu 15,24% față de anul 2013. Această scădere a fost influențată inclusiv de micșorarea în anul de raportare a ajutoarelor de stat acordate sub formă de subvenții și/sau subsidii. Tendința de majorare a renunțării la veniturile bugetare, în anul 2015, a fost determinată inclusiv de forma acordării ajutorului de stat de către furnizori.

Cea mai mare pondere din ajutorul de stat raportat pentru 2013 - 2015 au constituit-o scutiile, reducerile, amânările sau eșalonările la plata impozitelor și taxelor, alcătuind 75,24 % din valoarea totală a ajutorului de stat raportat. Este de remarcat faptul că ajutoarele de stat sub forma renunțării la venituri bugetare (facilități fiscale) sunt considerate mai nocive pentru mediul concurențial decât cheltuielile bugetare (subvenții).

Figura nr.3

Structura ajutorului de stat raportat, din perspectiva cheltuielilor/renunțării la veniturile bugetare înregistrate în perioada 2013-2015

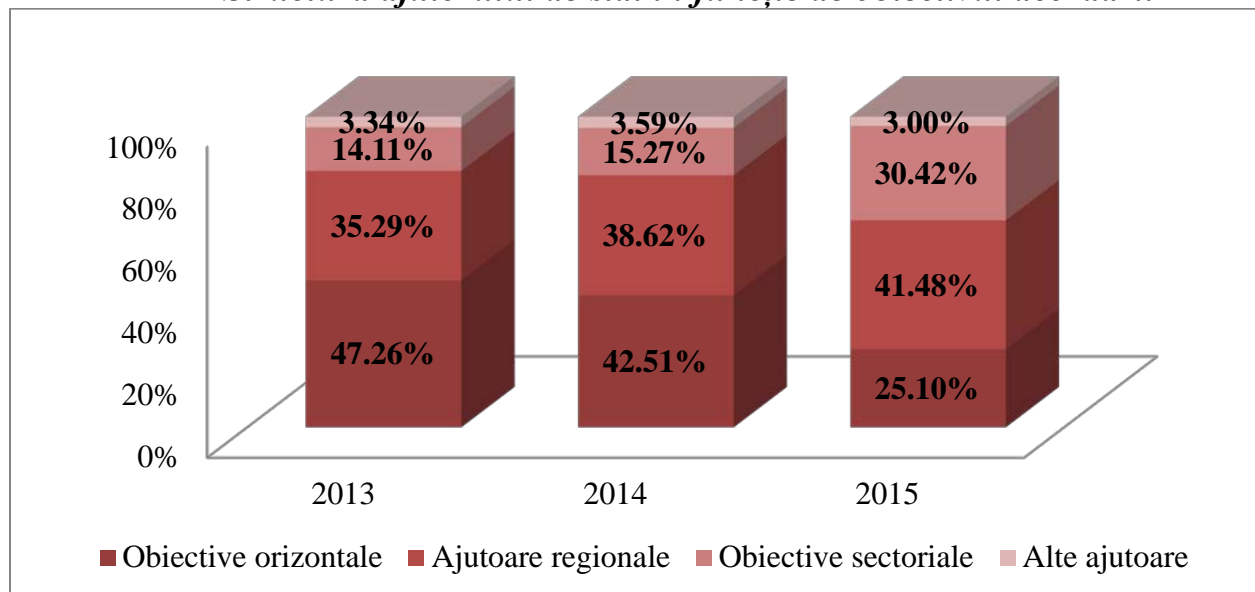

Cea mai mare valoare a ajutorului de stat a fost acordată pentru dezvoltare regională, aceasta constituind 41,48% din valoarea ajutorului de stat raportat.

Potrivit practicii internaționale, ajutoarele de stat orizontale și regionale au un impact nesemnificativ asupra mediului concurențial și din aceste considerente sunt mai tolerate în comparație cu ajutoarele de stat sectoriale.

Figura nr. 4

Structura ajutorului de stat în funcție de obiectivul acordării

În anul 2015, valoarea ajutoarelor de minimis raportate a alcătuit 23576 mii lei, aceasta fiind în scădere cu 71,59% față de anul 2014. Valoarea semnificativ mai mică a ajutorului de minimis în anul 2013 în raport cu anul 2014 și anul 2015, s-a datorat creșterii nivelului de raportare a măsurilor de sprijin ale statului și perioadei reduse supuse raportării ajutorului de minimis (16.08.2013-31.12.2013).

Cele mai multe ajutoare de minimis au fost acordate de APL, acestea constituind 86,86% din numărul total de măsuri acordate în anul 2015. Potrivit valorii ajutorului de minimis raportat, 51,33% din valoarea totală a fost oferită de APC.

Cea mai mare pondere din valoarea ajutorului de minimis raportat a fost acordată sub formă de reduceri de preț la bunurile și serviciile furnizate (inclusiv vânzarea unor bunuri mobile și imobile sub prețul pieței) și sub formă de subvenții, acestea constituind circa 86% din valoarea totală raportată în anul 2015.

În anul 2015, cea mai mare parte a valorii ajutorului de minimis a fost orientată pentru susținerea Întreprinderilor Mici și Mijlocii, precum și pentru prestarea SIEG.

Cu referire la ajutorul de stat acordat de APL, se observă un caracter neuniform al nivelului de raportare de către APL. Unitățile administrativ-teritoriale cu cea mai mare pondere de raportare a ajutorului de stat de către APL sunt: mun. Chișinău, mun. Bălți și raioanele Căușeni, Florești și Ștefan Vodă. Acest calcul a constituit raportul dintre numărul total de APL ce au raportat ajutorul de stat la numărul total de APL din unitatea administrativ-teritorială respectivă.

În anul 2016, Primăria mun. Chișinău a efectuat în cadrul autorității sale un audit intern, misiunea căruia a constat în *Evaluarea modului de evidență și raportare a ajutoarelor de stat*. În rezultatul auditului a fost elaborat Raportul de audit în care au fost expuse inclusiv unele recomandări în vederea eficientizării notificării, evidenței și raportării ajutorului de stat.

Cât privește raportarea ajutorului de stat din partea APC și instituțiilor, din numărul total de autorități și instituții, 22 au raportat ajutoarele de stat acordate în perioada de referință, iar 11 autorități și instituții au menționat că nu au acordat ajutoare de stat.

5.3 Sistemul informațional automatizat Registrul Ajutoarelor de Stat

Sistemul informațional automatizat „Registrul Ajutoarelor de Stat” asigură transparența în procesul de colectare și analiză a datelor privind ajutoarele de stat și de minimis acordate astfel încât informația sumară poate fi clasificată după criterii precum: valoarea totală a ajutorului acordat; obiectivele; formele și regiunile țării unde sunt distribuite ajutoarele de stat. Sistemul contribuie la crearea unui mecanism performant de monitorizare a ajutoarelor de stat și realizarea condițiilor pentru atingerea obiectivului principal – eficientizarea mecanismului de notificare, autorizare, raportare și monitorizare a ajutorului de stat.

Sistemul oferă informații care sunt plasate pe pagina web a Consiliului Concurenței și sunt accesibile publicului. Informația respectivă clasifică ajutorul de stat acordat în Republica Moldova după următoarele criterii: valoarea totală; obiectivele; formele; regiunile țării unde sunt distribuite ajutoarele de stat.

Implementarea sistemului a început la sfârșitul anului 2015, iar pe parcursul anului 2016, în vederea implementării sistemului, a fost elaborat și adoptat Regulamentul privind modalitatea de ținere a Registrului ajutoarelor de stat, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.1112 din 06.10.2016.

Totodată, în vederea asigurării securității informației stocate, sistemul este găzduit de Î.S. „CRIS Registru”. De asemenea, în scopul facilitării procesului de utilizare a sistemului și implementării Legii cu privire la ajutorul de stat, au fost elaborate 2 materiale informative destinate furnizorilor de ajutor de stat, informația fiind plasată pe pagină electronică a Consiliului Concurenței.

Sistemul dispune de opțiunea de sistematizare a informației privind notificările examinate de către Consiliul Concurenței, cu posibilitatea filtrării datelor atât pe criteriul furnizorului ajutorului de stat, cât și pe cel al beneficiarului. Sistemul generează date sintetice privind măsurile raportate de furnizori, astfel asigurându-se evidența ajutoarelor de stat.

Prin intermediul Sistemului informațional automatizat „Registrul Ajutoarelor de Stat”, din totalul furnizorilor care au raportat ajutorul de stat/de minimis în anul 2016, circa 58% au utilizat în acest scop sistemul.

Consiliul Concurenței pune accentul pe necesitatea utilizării sistemului de către furnizorii de ajutor de stat în vederea implementării legislației cu privire la ajutorul de

stat. Astfel, pe parcursul anului 2016, au fost acordate date de acces la 107 furnizori de ajutor de stat – autorități publice locale, în total la sistem fiind conectați 522 de furnizori.

În anul 2016, sistemul a fost pe deplin pus în aplicare, astfel încât volumul notificărilor și raportărilor transmise prin intermediul sistemului a crescut: 22 din 25 furnizori de ajutor de stat au utilizat sistemul în vederea notificării măsurilor de sprijin, iar 64 de autorități publice sau 58% din numărul total de furnizori au raportat on-line ajutorul de stat.

În procesul de examinare a notificărilor atât Consiliul Concurenței, cât și furnizorii de ajutor de stat au comunicat prin intermediul sistemului, astfel costurile de corespondență prin utilizarea opțiunii de mesagerie și timpul de transmitere a documentelor fiind reduse. Implementarea eficientă a Sistemului informațional automatizat „Registrul Ajutoarelor de Stat” în procesul de notificare și raportare a ajutoarelor de stat de către furnizorii de ajutor de stat, va contribui și în continuare la:

1. Asigurarea cu date de acces a furnizorilor ajutoarelor de stat și oferirea în regim permanent a suportului informațional în vederea utilizării SIRASM în mod eficient.
2. Promovarea utilizării SIRASM de către furnizorii ajutoarelor de stat, în procesul de notificare și raportare a ajutoarelor de stat, astfel încât să fie eficientizat procesul de implementare a legislației cu privire la ajutorul de stat, actualizarea în timp util a informației din Registrul ajutoarelor de stat.

Capitolul VI. Managementul și resursele Consiliului Concurenței

Anul 2016 a fost unul important în ce privește fortificarea capacităților instituționale. Unul din instrumentele de bază, care contribuie la creșterea eficienței muncii, este dezvoltarea abilităților personalului, care a fost realizată prin intermediul instruirilor interne și externe, precum și printr-o serie de acțiuni întreprinse în vederea preluării celor mai bune practici internaționale din domeniul concurenței și ajutorului de stat.

Totodată, în 2016, au fost atrase mai multe proiecte internaționale pentru fortificarea capacității instituționale și dezvoltarea aptitudinilor de analiză și investigare. În mod special, poate fi remarcat sprijinul Proiectului UE „Suport pentru Consiliul Concurenței”, care are ca obiectiv general îmbunătățirea aplicării legii și reglementărilor din domeniul concurenței în Republica Moldova.

6.1 Resursele umane și organigrama

Personalul constituie resursa principală a Consiliului Concurenței, care asigură creșterea eficienței activității întregii autorități și susținerea realizării obiectivelor strategice, prin dezvoltarea cunoștințelor și competențelor individuale, precum și prin creșterea eficienței muncii în echipă, ceea ce contribuie la creșterea performanței instituției.

Consiliul Concurenței este constituit din conducere, aparat executiv format din 17 subdiviziuni specializate și operaționale și 4 filiale teritoriale.

La finele anului 2016, numărul total de angajați al Consiliului Concurenței alcătuia 79 persoane.

Totodată, activitatea autorității a fost asigurată efectiv de 68 de persoane, dintre care 5 demnitari, 59 persoane care dețin statut de funcționar public și 4 persoane care fac parte din personalul tehnic.

Tabelul nr. 4

Gradul de acoperire cu personal, la 31.12.2016

Nr.	Indicatori	Funcție de demnitate publică	Funcție publică de conducere	Funcție publică de execuție	Post de deservire tehnică	Total efectiv persoane
1.	Efectivul-limită de personal, unități	5	35	87	5	132
2.	Funcții publice ocupate, persoane	5	19	40	4	68
3.	Grad ocupare a funcțiilor publice, %	100	54,3	45,98	80,0	51,5

Pe parcursul anului 2016, au fost angajate 20 de persoane, iar 17 rapoarte de serviciu/relații de muncă au fost încetate.

Gradul scăzut de ocupare a funcțiilor publice vacante se datorează moratoriului instituit în a doua jumătate a anului privind ocuparea funcțiilor publice, cât și lipsa

cunoștințelor și experienței în domeniul concurenței și ajutorului de stat a persoanelor care aplică la concursurile de angajare organizate de Consiliul Concurenței.

De asemenea, Consiliul Concurenței se confruntă cu problema lipsei auditului intern. Pe parcursul mai multor ani, inclusiv 2016, funcția de audit intern a fost în permanență expusă la concurs, dar fără rezultate, din motivul coraportului disproporționat dintre nivelul de salarizare, volumul de lucru și responsabilitățile solicitate în fișa postului.

Angajații din cadrul Consiliului Concurenței (personalul de specialitate) au studii superioare în domeniul juridic și/sau economic, fapt care confirmă corespunderea colaboratorilor cu condițiile de ocupare a funcției publice în cadrul instituției.

Tabelul nr. 5

Studiile personalului Consiliului Concurenței

Nr.	Tipul studiilor	Funcție de demnitate publică	Funcție publică de conducere	Funcție publică de execuție	Post de deservire tehnică	Total
1.	Superioare, economie	5	8	13	-	26
2.	Superioare, juridice	2	6	20	-	28
3.	Superioare, altele	-	5	7	1	13
4.	Medii de specialitate	-	-	-	1	1

Colectivul Consiliului Concurenței este unul tânăr, cu vârsta medie, în anul 2016, de 34,7 de ani. În comparație cu anul 2015, vârsta medie a personalului a crescut cu 2,7 ani. Analizând structura personalului conform profilului de gen, se observă că numărul de femei care activează în cadrul Consiliului Concurenței este egal cu numărul de bărbați (50 % femei și 50 % - bărbați).

Tabelul nr. 6

Personalul Consiliului Concurenței în funcție de gen

Nr.	Sexul	Funcție de demnitate publică	Funcție publică de conducere	Funcție publică de execuție	Post de deservire tehnică	Total
1.	Femei	1	11	22	-	34
2.	Bărbați	4	8	18	4	34

Pe parcursul anului 2016, din numărul total de funcționari publici, 9 au fost debutanți, dintre care 3 au fost confirmați în funcția publică și 6 urmează să fie confirmați în anul 2017.

Întrucât Consiliul Concurenței a stabilit standarde înalte de profesionalism pentru angajații săi, toți funcționarii publici noi angajați au beneficiat de integrare socio-profesională și a participat la cursuri de formare profesională atât în țară, cât și peste hotare.

În scopul îmbunătățirii în continuu a proceselor de activitate și perfecționare a aptitudinilor personalului, a fost elaborată *Strategia de dezvoltare a resurselor umane*

din cadrul Consiliului Concurenței. Implementarea ei va asigura recrutarea, selectarea și menținerea personalului calificat prin aplicarea unor practici avansate de management al resurselor umane, elaborarea unui sistem performant de dezvoltare a cunoștințelor, competențelor și aptitudinilor personalului, precum și dezvoltarea carierei.

Pe parcursul anului de raportare, 6 angajați au fost premiați cu diplome și prime unice cu ocazia jubileelor, iar cu prilejul zilei profesionale a funcționarului public, 3 angajați ai Consiliului Concurenței au fost premiați cu diplomele de gradul I, II, și III.

În 2016, a fost inaugurat oficiul teritorial Centru cu sediul în or. Ialoveni și angajați 3 persoane. De asemenea au fost angajați colaboratori pentru oficiile teritoriale: Nord (2 persoane) - cu sediul în mun. Bălți, Sud (o persoană) - cu sediul în or. Cahul și UTA Găgăuzia (2 persoane) - cu sediul în mun. Comrat.

6.2 Dezvoltarea resurselor umane

Dezvoltarea abilităților și competențelor personalului în vederea creșterii eficienței și eficacității instituției este unul din scopurile principale de activitate ale Consiliului Concurenței în domeniul resurselor umane. Formarea profesională continuă asigură angajaților accesul la realizările științei, eficientizarea activităților prin dezvoltarea competențelor și abilităților profesionale, adaptarea lor la condițiile social-economice în permanentă schimbare.

Pe parcursul anului 2016, 75 de angajați ai Consiliului Concurenței au beneficiat de **9 355 ore** de instruire interne și externe, de 2,2 ori mai mult în raport cu anul 2015.

Tabelul nr. 7

Tipul și numărul de ore de instruire

Nr.	Tipul instruirilor	Numărul de ore de instruire
1.	Interne	7077
2.	Externe în țară	233
3.	Externe în străinătate	2045
	Total	9355

Cele mai importante cursuri de instruire internă de care au beneficiat angajații Consiliului Concurenței, au fost:

- 14 cursuri de instruire susținute de experții Proiectului UE „Suport pentru Consiliul Concurenței” în domeniul concurenței
- 2 team building-uri organizate cu susținerea Proiectului UE „Suport pentru Consiliul Concurenței” în domeniul inspecțiilor inopinate și al comunicării
- Instruirea oferită de experții autorității de concurență din România, la subiectul: „Concurența în sectorul farmaceutic, anchete sectoriale”
- Seminarul de instruire în domeniul licitațiilor truate, desfășurat de către experții Consiliului Concurenței din România

- 2 training-uri susținute de expertul FTC, cu tematicile „Concurența neloială și publicitatea neonestă” și prezentarea cazului „FTC versus Google”
- Conferința Internațională cu genericul: „Concurența, Ajutorul de Stat și Achizițiile Publice”. Scopul conferinței - schimbul de experiență și de bune practici dintre Polonia și Republica Moldova, cu privire la implementarea directivelor europene, implementarea prevederilor Acordului de Asociere în materie de concurență și ajutor de stat, practica judiciară din domeniu
- Atelierul de lucru în cadru Proiectului TAIEX al UE dedicat subiectului ”Alinierea Schemelor de Ajutor de Stat la Normele UE”
- Instruirea organizată de experții Autorității Naționale de Integritate, cu subiectul: ”Conflictul de interese. Declararea proprietăților, veniturilor și a conflictelor de interese”, ș.a.

Totodată, de cursuri de instruire externă și de schimb de experiență cu alte autorități de concurență din străinătate au beneficiat 35 de persoane, dintre care în Austria au fost 11 persoane, România – 10, Federația Rusă – 8, Letonia, Spania, Suedia câte 7, Ungaria – 6, Ucraina – 4, alte țări – 10 persoane. Durata totală a programelor și cursurilor în exteriorul țării a fost de 2045 ore.

6.3 Activitatea în context internațional

În anul 2016, Consiliul Concurenței, în contextul preluării celor mai bune practici internaționale din domeniul concurenței și ajutorului de stat, dar și în vederea dezvoltării relațiilor de colaborare internațională, a realizat o serie de acțiuni. Acestea au avut menirea să contribuie la dezvoltarea și fortificarea colaborării în domeniul concurenței și ajutorului de stat cu multiple organisme internaționale cum ar fi Banca Mondială, UE, ICN, CIPA, dar și în cadrul relațiilor de colaborare cu autoritățile similare de peste hotare.

În anul 2016, a continuat implementarea următoarelor programe și proiecte inițiate în 2014-2015:

1. Programul CEP-II Ameliorarea Competitivității, Banca Mondială

Programul a fost inițiat în 2014 și urmează să fie implementat până în 2019. Proiectul își propune să îmbunătățească mediul de afaceri prin susținerea Guvernului în implementarea strategiilor orientate spre crearea unui mediu de afaceri favorabil, reducerea constrângerilor și costurilor pentru gestionarea unei afaceri. Principalii beneficiari ai proiectului sunt IMM-urile și companiile orientate spre export, întreprinderile din Moldova și investitorii străini, instituțiile statului, printre care și Consiliul Concurenței.

În anul 2016, în scopul identificării obstacolelor majore în calea concurenței, a fost selectat expertul care urmează să revizuiască și să finalizeze un studiu al sectoarelor economice. În conformitate cu angajamentele Consiliului Concurenței cu referire la PNAA, au fost propuse următoarele sectoare economice pentru care vor fi elaborate studiile utile de piață în conformitate cerințele Metodologiei OECD din

2010 și Metodologiei Grupului Băncii Mondiale: industria asigurărilor; sectorul achizițiilor publice; serviciile aeroportuare și avia.

Un alt proiect lansat în cadrul CEP - II îl constituie instruirea profesională a judecătorilor în vederea aplicării legislației în domeniul ajutorului de stat. Cursul va include subiecte precum: ”Noțiuni, obiective la acordare, formele de acordare, notificarea, autorizarea și raportarea ajutorului de stat”, ”Procedura privind ajutorul ilegal și ajutorul utilizat abuziv, recuperarea ajutorului ilegal și ajutorului utilizat abuziv și a dobânzii”, ”Răspunderea pentru încălcarea prevederilor din Legea cu privire la ajutorul de stat”, ”Implementarea prevederilor art. 340 și 403 ale Acordului de Asociere RM-UE”, ș.a. Proiectul urmează să fie implementat la finele anului 2017, în parteneriat cu Institutul Național de Justiție. Elaborarea conceptului general al proiectului și toate pregătirile necesare în vederea asigurării colaborării dintre instituții a avut loc în 2016.

Din cadrul programului CEP - II mai face parte și proiectul de procurare a echipamentului IT și softurilor pentru copierea, restaurarea datelor din calculator. Ca urmare a achiziționării softurilor menționate, în prezent, se desfășoară ultima procedură de achiziții, organizată de UIPAC, privind procurarea echipamentului tehnic de extragere și prelucrare a informației.

2. Proiectul UE ”Suport pentru Consiliul Concurenței”

În anul 2016, a continuat implementarea Proiectului ”Suport pentru Consiliul Concurenței”, finanțat de UE. Proiectul își propune să îmbunătățească cunoștințele și competențele specialiștilor Consiliului Concurenței privind practica implementării legislației concurențiale (instruiri, seminare, vizite de studiu, documente strategice) și să promoveze cultura concurențială în Republica Moldova (mese rotunde, conferințe, seminare).

3. Proiectul Corporației Financiare Internaționale și al Băncii Mondiale privind îmbunătățirea climatului investițional

Acest proiect are ca scop promovarea reformei climatului investițional și își propune să îmbunătățească condițiile pentru mediul de afaceri din Republica Moldova și să simplifice reglementările în domeniul agrar, cu scopul de a atrage noi investiții în acest sector. În cadrul acestui proiect, Consiliul Concurenței este beneficiarul studiului util pe piețele grâului și cerealelor, florii soarelui. În perioada de raportare, a fost identificată compania/consultantul internațional care va efectua aceste studii.

În baza necesităților și priorităților de dezvoltare instituțională, precum și a apelurilor de proiect anunțate, *5 propuneri de proiect* au fost cu implementate și o propunere de proiect este pe lista de așteptare pentru aprobarea de către Delegația UE în Republica Moldova.

În anul 2016 au fost accesate și implementate mai multe proiecte, după cum urmează:

1. *”Implementarea și aplicarea Legii concurenței și a cadrului de reglementare a Ajutorului de Stat din Moldova –Partea a II”*, proiect elaborat împreună cu

Institutul Allerhand, Polonia. În cadrul proiectului a fost editată Revista Concurența nr.4, în care se conțin articole tematice în domeniul concurenței și ajutorului de stat. Articolele au fost elaborate de reprezentanții Consiliului Concurenței și experți în drept din Polonia, care au reflectat experiența UE în domeniu. Lansarea revistei a fost efectuată în cadrul Conferinței Internaționale “Concurența, Ajutorul de Stat și Achizițiile Publice”, la care au participat reprezentanți ai caselor de avocatură, ai mediului de afaceri, studenți și lectori ai Universității de Stat din Republica Moldova. Tot în cadrul proiectului a fost organizat un Competition CaFE cu reprezentanții mediului academic și societății civile. Evenimentul a avut ca scop instruirea reprezentanților asociațiilor neguvernamentale în aplicarea și implementarea proiectelor în domeniul concurenței și ajutorului de stat, formarea parteneriatelor cu instituții similare din Polonia în diverse programe.

2. *Proiect de asistență tehnică oferit AMCU de către USAID.* Datorită mai multor acțiuni comune cu FTC în anul 2015, ca și continuitate a colaborării bilaterale, în baza unei solicitări din partea Consiliului Concurenței, autoritatea de concurență din Republica Moldova a fost inclusă în proiectul de asistență tehnică oferit AMCU de către USAID. În cadrul acestui proiect, Consiliul Concurenței a beneficiat de 2 seminare de instruire din partea experților FTC în domeniul publicității și abuzului de poziție dominantă.

3. La inițiativa Consiliului Concurenței a fost elaborat un *plan de acțiuni și o solicitare cu referire la schimbul de experiență cu Consiliul Concurenței din România în domeniul identificării licitațiilor trucate și investigațiilor demarate în România.*

4. La solicitarea Consiliului Concurenței a fost elaborat un *plan de acțiuni și o solicitare cu referire la schimbul de experiență cu Consiliul Concurenței din România la efectuarea studiului util de piață în domeniul farmaceutic și contracararea acțiunilor anticoncurențiale în acest domeniu.* Reprezentanții Consiliului Concurenței au beneficiat de o instruire de 2 zile pe tematica menționată.

5. *Proiectul TAIEX ”Alinierea schemelor de ajutor de stat la standardele UE”* a presupus 3 evenimente cu participarea reprezentanților ministerelor și unităților de implementare a proiectelor, autorităților publice locale - furnizori de ajutor de stat, experților internaționali și angajaților Consiliului Concurenței. În cadrul celor două ateliere de lucru a fost prezentată experiența internațională în procesul de aliniere a schemelor de ajutor de stat în perioada de preaderare, acordarea SIEG-urilor de către autoritățile publice locale. De asemenea, a fost realizat o instruire pentru funcționarii Consiliului Concurenței în domeniul ajutorului de stat, la care au participat 20 de persoane.

6. În perioada de raportare, a fost completată fișa pentru *proiectul twinning în domeniul ajutorului de stat*, în conformitate cu manualul operațional al proiectelor twinning. În cadrul acestei fișe de proiect a fost elaborat conceptul general al proiectului și anume, realizarea angajamentelor în conformitate cu prevederile

Acordului de Asociere. Fișa de proiect a fost remisă către Delegația UE și este în proces de examinare.

În tabelul nr. 8 sunt indicate acele 6 proiecte implementate și indicatorii rezultatelor finale. Proiectele descrise în tabel fac parte din categoria proiectelor de asistență tehnică pe termen scurt și cu rezultate imediate.

Tabelul nr. 8

Proiecte accesate și implementate pe parcursul anului 2016

Nr.	Donator	Denumirea proiectului / Solicitarea de suport	Indicatori de rezultat
1.	Polska Pomoc, Ministerul de Afaceri Externe al Norvegiei	Proiect elaborat împreună cu Institutul Allerhand, Polonia: Implementarea și aplicarea Legii concurenței și a cadrului de reglementare a Ajutorului de Stat din Moldova –Partea a II	<ul style="list-style-type: none"> • Editarea revistei Concurenta nr.4 • Organizarea Conferinței Internaționale “Concurența, Ajutorul de Stat și Achizițiile Publice” • Organizarea evenimentului de advocacy “Competition Café-Promovarea culturii concurențiale de către ONG- uri”
2.	USAID	Proiect de asistență tehnică oferit AMCU de către USAID	<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea Seminarului de instruire pentru angajații Consiliului Concurenței cu tematica abuz de poziție dominantă • Organizarea Seminarului de instruire pentru angajații Consiliului Concurenței privind încălcările în domeniul publicității • Organizarea consultărilor pe dosar cu direcția Abuz de poziție dominantă și remiterea analizei de către experții FTC
3.	Consiliul Concurenței din România	Transfer de cunoștințe în domeniul achizițiilor publice și licitațiilor trucate	<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea seminarului de instruire de 2 zile în domeniul achizițiilor publice și licitațiilor truncate
4.	Consiliul Concurenței din România	Transfer de cunoștințe privind efectuarea studiilor utile de piață și practicile anticoncurențiale în domeniul farmaceutic	<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea seminarului de instruire de 2 zile privind experiența Consiliului Concurenței din România în elaborarea studiilor utile de piață în domeniul farmaceutic și contracararea practicilor anti concurențiale în acest domeniu
5.	TAIEX Comisia Europeană	Atelier de lucru TAIEX – Alinierea schemelor de ajutor de stat la cerințele UE	<ul style="list-style-type: none"> • Organizarea atelierului de lucru pentru ministere și unități de implementare a proiectelor • Organizarea atelierului de lucru pentru autoritățile publice locale • Organizarea atelierului de instruire pentru reprezentanții Consiliului Concurenței

Nr.	Donator	Denumirea proiectului / Solicitarea de suport	Indicatori de rezultat
6.	Delegația UE în Republica Moldova	Proiectul twinning în domeniul Ajutorului de Stat	<ul style="list-style-type: none"> • Identificarea priorităților și elaborarea unui plan de acțiuni cu impact național în conformitate cu Acordul de Asociere RM-UE și elaborarea fișei de proiect.

Proiectele accesate și implementate în anul 2016 au ca pondere indici mult mai vizibili și mai sustenabili față de proiectele din anul 2015.

Au fost stabilite relații de colaborare și întreprinse acțiuni comune cu instituții de învățământ, experți internaționali, autorități de concurență, ambasade, agenții de dezvoltare.

În vederea promovării imaginii Consiliului Concurenței pe plan extern, au fost realizate acțiuni ce au avut menirea să contribuie la dezvoltarea și fortificarea colaborării în domeniul concurenței și ajutorului de stat cu multiple organisme internaționale cum ar fi OECD, Comunitatea Energetică, UNCTAD, CIPA, ICN.

Astfel, Consiliul Concurenței a participat activ la diverse activități desfășurate în cadrul acestor organizații internaționale. În acest context merită să fie menționată includerea discursului președintelui Consiliului Concurenței, în cadrul evenimentului celei de-a 15-a sesiuni a Grupului Interguvernamental de Experți în domeniul Dreptului și Politicilor Concurențiale UNCTAD, cu tematicile: “Matricea procedurală a dreptului concurențial” și „Colaborarea internațională între autoritățile de concurență în identificarea acordurilor anticoncurențiale la nivel internațional”.

De asemenea, președintele Consiliului Concurenței a relatat despre promovarea legislației concurențiale în conformitate cu rigorile UE în cadrul celui de-al IX-lea Atelier de Lucru Est European în domeniul concurenței desfășurat la Kiev, Ucraina.

În perioada 07-08 iulie, la Tbilisi (Georgia) a avut loc Atelierul de lucru privind ajutorul de stat, în contextul Acordului de Liber Schimb Aprofundat și Cuprinzător. La acest seminar au participat 3 reprezentanți ai Consiliului Concurenței. Scopul acestui seminar a fost de a prezenta cele mai bune practici de reglementare a ajutorului de stat ale UE și mecanismele de aplicare ale acestora. La seminar, reprezentanții Republicii Moldova, au prezentat informație referitor la situația curentă ajutorului de stat în Republica Moldova. Expertul de la DG Competition a apreciat înalt analiza ajutorului de stat efectuată în Republica Moldova, precum și SIRASM.

Prin acest seminar a fost promovată imaginea Consiliului Concurenței din Republica Moldova pe plan internațional, ca autoritate publică care deține atribuții de autorizare, monitorizare și raportare a ajutorului de stat în Republica Moldova, prin prezentarea efectuată în cadrul atelierului de lucru. Ca urmare a desfășurării atelierului de lucru a fost evidențiată necesitatea continuării colaborării și schimbului de informație în vederea implementării eficiente a legislației ajutorului de stat.

Pe parcursul 2016 au fost realizate acțiuni direcționate spre stabilirea relațiilor de colaborare cu **autoritățile de concurență din Cehia și Spania.**

Au fost întreprinse un șir de acțiuni privind semnarea unui acord cu **Serviciul Antimonopol din Federația Rusă**.

De asemenea, au fost purtate negocieri în vederea semnării unor acorduri de colaborare cu **Banca Europeană pentru Dezvoltare și Reconstrucție**.

În contextul implementării prevederilor acordurilor de colaborare existente cât și aprofundării relațiilor bilaterale de colaborare au fost realizate acțiuni pe segmentul colaborării cu **partenerii din România**, și anume realizarea a 3 misiuni de experți și instruirea specialiștilor din cadrul Consiliului Concurenței din Republica Moldova în domeniul licitațiilor truate, inspecțiilor și prevenirii practicilor anticoncurențiale în sectorul farmaceutic. Aceste acțiuni au fost posibile cu suportul direct al Consiliului Concurenței din România prin intermediul experților de la București. În aceeași ordine de idei a fost realizată vizita de studiu la Tulcea, România, al cărei scop a fost familiarizarea cu bunele practici implementate de specialiștii Consiliului Concurenței din România și realizarea schimbului de informații și experiență în domeniul concurenței și ajutorului de stat. În luna septembrie 2016, la București a fost realizat atelierul de lucru cu tematica „Probleme economice în legislația concurențială”.

Parteneriatul moldo-austriac a fost consolidat prin realizarea vizitei de studiu la Viena a delegației Consiliului Concurenței, cât și negocierile purtate în vederea semnării unui plan de acțiuni pentru implementarea Acordului semnat cu Autoritatea de Concurență din Austria. Ca urmare a acestei vizite, s-a convenit asupra continuării colaborării și a posibilității de a implementa proiecte comune cu implicarea experților ambelor state în cadrul unor instruirii, stagii și seminare, în scopul realizării unor schimburi de experiență și a aplicării eficiente a cunoștințelor acumulate.

În contextul dezvoltării **parteneriatului moldo-american** de colaborare în domeniul concurenței au fost realizate două misiuni la Chișinău cu participarea reprezentantului FTC, în cadrul cărora specialiștii Consiliului Concurenței au făcut cunoștință cu practica colegilor din SUA privind cazurile de abuz de poziție dominantă, precum și experiența acestora cu referire la prevenirea și combaterea concurenței neloiale.

Colaborarea cu **Comitetul Antimonopol din Ucraina** s-a realizat prin semnarea la 30.06.2016, la Chișinău a Memorandumului de colaborare între Consiliul Concurenței al Republicii Moldova și Comitetul Antimonopol din Ucraina, fiind creat astfel cadrul legal al cooperării în domeniul concurenței dintre cele două autorități omoloage. De asemenea, în cadrul acestui parteneriat a fost realizată participarea reprezentanților Consiliului Concurenței în cadrul celui de-al IX-lea Atelier de Lucru Est European în domeniul Concurenței, organizat la Kiev cu suportul FTC în luna septembrie 2016.

6.4 Raportul financiar anual

Anual, Consiliul Concurenței estimează costurile activității sale și își planifică propriul buget, acesta fiind remis Ministerului Finanțelor, care la rândul său, îl transmite, după aprobare, Guvernului pentru includerea în proiectul legii bugetului.

Conform Legii bugetului de stat pe anul 2016 nr.154 din 01.07.2016, pentru Consiliul Concurenței au fost aprobate:

- Resurse generale – 19505,98 mii lei
- Venituri colectate – 253,2 mii lei.

Ulterior, conform Legii nr.236 din 03.10.2016 pentru modificarea și completarea Legii bugetului de stat pe anul 2016 nr.154 din 01.07.2016, pentru Consiliul Concurenței resursele menționate au fost reduse.

Micșorarea volumului resurselor generale în sumă de 2177,88 mii lei a fost efectuată la propunerea Ministerului Finanțelor de a exclude cheltuielile de personal pentru funcțiile vacante.

Executarea planului de finanțare pentru anul 2016 conform clasificăției bugetare este prezentată în tabelul nr.9.

Tabelul nr. 9

Analiza executării bugetului Consiliului Concurenței în anul 2016

Nr.	Indici	Planificat, mii lei	Executat, mii lei	Cota executării bugetului, %
1.	Retribuirea muncii	7945,2	7945,2	100
2.	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	1776,1	1776,1	100
3.	Servicii	5656,0	5653,9	99,9
4.	Deplasări în interes de serviciu	654,1	654,1	100
5.	Active nefinanciare	1160,3	1160,3	100
6.	Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	334,3	334,3	100
7.	Prestații sociale ale angajatorilor	55,3	55,2	99,8
	TOTAL	17581,3	17579,0	99,9

Analiza alocațiilor destinate Consiliului Concurenței, conform Legii bugetului de stat pe anul 2016, în perioada de gestiune, denotă că acestea au fost prevăzute preponderent pentru retribuirea muncii personalului și achitarea contribuțiilor de asigurări sociale de stat obligatorii și a primelor de asigurare obligatorie de asistență medicală.

Tabelul nr.10

Executarea bugetului Consiliului Concurenței în dinamică (2015-2016)

Nr.	Indici	Anul 2015	Cota parte în buget (%)	Anul 2016	Cota parte în buget (%)
1.	Retribuirea muncii	7073,7	46,2	7945,2	45,2
2.	Contribuții de asigurări sociale de stat obligatorii	1575,7	10,3	1776,1	10,1
3.	Servicii	5833,0	38,1	5653,9	32,2
4.	Deplasări în interes de serviciu	496,5	3,2	654,1	3,7

Nr.	Indici	Anul 2015	Cota parte în buget (%)	Anul 2016	Cota parte în buget (%)
5.	Prime de asigurare obligatorie de asistență medicală	285,3	1,9	334,3	1,9
6.	Transferuri către populație	46,8	0,3	55,2	0,3
7.	Active nefinanciare			1160,3	6,6
	TOTAL	15310,8	100,0	17579,0	100,0

Totodată, în 2016 în scopul implementării Hotărârii Parlamentului nr.45 din 21.03.2016 și Hotărârii Curții de Conturi nr.11 din 31.03.2015, Consiliul Concurenței și-a orientat eforturile pentru dezvoltarea și consolidarea sistemului de management financiar și de control eficient conform Legii finanțelor publice și responsabilității bugetar-fiscale nr.181 din 25.07.2014, Legii contabilității nr 113-XVI din 27.04.2007 și Normelor metodologice privind executarea de casă a bugetelor componente ale bugetului public național prin sistemul trezorerial al Ministerul Finanțelor, fiind realizate mai multe activități:

- Evaluarea Sistemului de Management financiar și control intern
- Elaborarea și publicarea pe pagina web www.competition.md a Declarației de bună guvernare pentru anul 2015
- Modificarea și aprobarea Politicii de contabilitate, în conformitate cu cerințele legislației în vigoare
- Modificarea și aprobarea Regulamentului de activitate a Secției Contabilitate și Buget a Consiliului Concurenței, în conformitate cu cerințele legislației în vigoare
- Elaborarea și aprobarea Regulamentului cu privire la stabilirea premiilor salariaților din cadrul Consiliului Concurenței
- Elaborarea și aprobarea Instrucțiunii privind recrutarea și selectarea personalului Consiliului Concurenței.

6.5 Raportul de performanță

Nevoia de eficientizare a activității Consiliului Concurenței în procesul de prestare a serviciilor publice, a determinat introducerea sistemului indicatorilor de performanță. Acest sistem face posibilă evaluarea resurselor utilizate în raport cu rezultatele obținute și analiza lor comparativă cu obiectivele planificate.

Raportul de performanță reprezintă o sinteză de autoevaluare cantitativă și calitativă a rezultatelor Consiliului Concurenței, fiind parte componentă a Raportului financiar, în care este reflectată eficiența utilizării bugetului. Indicatorii de performanță permit ameliorarea eficienței și eficacității cheltuielilor prin corelarea resurselor utilizate cu rezultatele, apelând permanent la informații privind performanța. Există 3 tipuri de indicatori de performanță: de rezultat; de produs; de eficiență.

Raportul de performanță prezentat pentru anul 2016 la Ministerul de Finanțe reflectă îndeplinirea tuturor indicatorilor de performanță stabiliți pentru 2016, în limitele bugetului aprobat.

Tabelul nr. 11

Indicatorii de performanță a Consiliului Concurenței în anul 2016

Categorია	Denumirea	Unitatea de măsură	Anul de gestiune		
			aprobat	executat	devieri
De rezultat	1. Bunăstarea consumatorilor	Mii lei	43241,40	86861,98	+ 43620,58
	2. Alinierea schemelor de ajutoare de stat la aquis-ul comunitar	%	10	13	+ 3
De produs	1. Numărul rapoartelor pe studiile utile inițiate în anul de gestiune	Unități	2	2	0
	2. Numărul proceselor verbale de cercetare a plasării publicității	Unități	33	52	+19
	3. Numărul seminarelor și instruirilor organizate cu părțile interesate în anul de gestiune	Unități	20	41	+ 2,05 ori
	4. Numărul materialelor publicate pe pagina web	Unități	80	230	2,88 ori
	5. Numărul aparițiilor în mass - media în perioada de gestiune	Unități	280	811	2,90 ori
De eficiență	1. Coraportul dintre resursele utilizate și bunăstarea consumatorilor	Raport	1/3	1/5	+ 1,67 ori

În anul de raportare, au fost finalizate cazuri cu stabilirea încălcării legislației concurențiale cu impact major asupra bunăstării consumatorilor. Ca urmare, acest indicator de rezultat a înregistrat o deviere de + 43 620,58 mii lei față de cel planificat.

Alinierea schemelor de ajutoare de stat la aquis-ul comunitar la fel este un indicator de rezultat, care a înregistrat o creștere în raport cu valoarea planificată. Devierea pozitivă se datorează faptului că pe parcursul anului 2016, au fost aliniate mai multe scheme de ajutor de stat prin diferite modalități, decât au fost prevăzute.

Totodată, în perioada de raportare au fost elaborate 2 rapoarte pe studii utile. Astfel, indicatorul de produs propus a fost realizat în exactitate precum a fost planificat. În anul 2016, a fost inaugurat Oficiul Teritorial Centru al Consiliului Concurenței, ceea ce a contribuit la facilitarea procesului de cercetare a plasării publicității la fața locului în Regiunea de Dezvoltare Centru.

Totodată, reprezentanții Consiliului Concurenței au identificat mai multe cazuri de încălcare a legislației cu privire la plasarea publicității. Ca urmare, au fost întocmite 52 de procese-verbale de constatare la fața locului în raport cu 33 planificate pentru anul 2016. Astfel, acest indicator de produs a înregistrat o deviere pozitivă.

În perioada de raportare, au fost desfășurate 41 de seminare în loc de 20 propuse. Acest fapt se datorează intensificării acțiunilor întreprinse de autoritate în vederea informării și familiarizării mediului de afaceri și autorităților publice locale și centrale cu legislația din domeniul concurenței și ajutorului de stat. În același timp,, această creștere a fost posibilă inclusiv datorită susținerii din partea Proiectului UE ”Suport pentru Consiliul Concurenței”. În final, indicatorul de produs respectiv, a înregistrat o deviere de +21 unități.

În vederea asigurării transparenței în cadrul procesului decizional și informării populației cu privire la subiectele de interes public, pe parcursul perioadei de referință pe pagina web oficială a Consiliului Concurenței au fost plasate mai multe materiale. Astfel, au fost publicate toate materialele necesare în conformitate cu prevederile Legii nr.239 din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional. Pe parcursul anului 2016, autoritatea a realizat un șir de acțiuni menite să promoveze cultura concurențială în Republica Moldova și în rezultat a acumulat 811 apariții în sursele mass-media în comparație cu cele 280 planificate, fapt care vorbește despre nivelul de interes sporit al publicului și al mass-media față de activitatea desfășurată de către Consiliul Concurenței.

Indicatorul de eficiență: ”Coraportul dintre resursele utilizate și bunăstarea consumatorului” a înregistrat o deviere pozitivă, care reflectă o creștere semnificativă. Această situație se datorează faptului că în anul de raportare au fost finalizate cazuri cu stabilirea încălcărilor cu un impact pozitiv asupra bunăstării consumatorului. Astfel la 1 leu (bani publici) utilizat în activitatea Consiliului Concurenței s-a obținut un impact de 5 lei asupra bunăstării consumatorului.

Datorită sistemului indicatorilor de performanță bazat pe impactul asupra bunăstării consumatorilor, a crescut eficiența muncii și responsabilitatea angajaților.

Concluzii și direcții prioritare de activitate pentru anul 2017

În perioada de raportare a fost menținut cursul de apropiere a mediului concurențial de standardele europene și deschiderea sectoarelor către concurență, prin intermediul implementării direcțiilor prioritare specificate în Raportul de activitate al Consiliului Concurenței pentru anul 2015 și în documentele de politici de nivel național, realizând totodată obiectivele prevăzute în Programul de Dezvoltare Strategică și în Planul de acțiuni al Consiliului Concurenței pentru anul 2016.

Anul 2016, pentru Consiliul Concurenței, a fost marcat prin următoarele rezultate importante:

1. Creșterea conștientizării implicării autorităților publice în dereglementarea și deschiderea sectoarelor economice către concurență pentru asigurarea unui mediu concurențial la standarde europene. Aceasta s-a realizat în procesul de cooperare al autorităților publice cu Consiliul Concurenței la definitivarea proiectului programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat. Documentul dat, de importanță națională, a fost remis Guvernului pentru dezbateri și aprobare ca proiect de lege.

2. Intensificarea eforturilor Consiliului Concurenței pentru asigurarea unui mediu concurențial loial, prin utilizarea instrumentelor de prevenire a încălcărilor Legii concurenței, precum și prin acțiuni de contracarare a fenomenelor anticoncurențiale. Au fost finalizate mai multe investigații importante, cu aplicarea amenzilor în valoare de 19,21 mln. lei. Este de menționat că la 1 leu (bani publici) utilizat în activitatea Consiliului Concurenței s-a obținut un impact pozitiv de 5 lei asupra bunăstării consumatorului. În același timp, a fost utilizat instrumentul acceptării angajamentelor propuse de către întreprinderile implicate în investigație, a căror implementare este monitorizată în continuu de Consiliul Concurenței.

3. Extinderea activității Consiliului Concurenței în teritoriul Republicii Moldova prin crearea celor 4 oficii teritoriale: Nord, Centru, Sud și UTA Găgăuzia. Activitatea acestor oficii a avut rezultate pozitive în anul 2016 în vederea îmbunătățirii activității de prevenire și contracarare a fenomenelor anticoncurențiale în teritoriu, promovarea culturii concurențiale în rândul societății, extinderea accesului cetățenilor și întreprinderilor la informațiile ce se referă la cadrul juridic din domeniul concurenței, ajutorului de stat și publicității, precum și la experiența națională și cele mai bune practici internaționale în aplicarea principiilor concurențiale.

4. Onorarea integrală a angajamentelor internaționale în materie de concurență și ajutor de stat prin implementarea măsurilor necesare în vederea realizării în termenele stabilite a activităților incluse în PNAA.

5. Dezvoltarea mecanismului de implementare a legislației privind ajutorul de stat prin adoptarea a 10 acte normative privind evaluarea ajutoarelor de stat sectoriale, extinderea utilizării SIRASM, autorizarea a 10 ajutoare de stat, elaborarea rapoartelor ajutoarelor de stat acordate în anii 2014 și 2015.

6. Furnizarea experienței europene de către Consiliul Concurenței în domeniul ajutorului de stat prin participare la diferite conferințe internaționale cu diverse

prezentări. Totodată au fost dezvoltate parteneriate în vederea schimbului de experiență și preluării celor mai bune practici internaționale în domeniu cu autoritățile similare din Austria, Federația Rusă, România, SUA, Ucraina. De asemenea, au fost fortificate colaborările în domeniul concurenței și ajutorului de stat cu multiple organisme internaționale cum ar fi Banca Mondială, UE, ICN, CIPA și implementate mai multe proiecte de asistență tehnică.

7. Elaborarea proiectului de Lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative (Codul Penal, Codul Contravențional, Legea nr. 1227-XIII din 27.06.1997 cu privire la publicitate etc.) în scopul realizării acțiunilor ce țin de implementarea art. 335 alin. (1) din Acordul de Asociere, care prevede revizuirea cadrului normativ de reglementare a mediului de afaceri privind compatibilitatea cu noua Lege a concurenței, cât și modificarea unor acte normative care contravin Legii concurenței

Având în vedere evoluțiile și progresele din 2016, Consiliul Concurenței, în anul 2017, își propune realizarea următoarelor *direcții prioritare de activitate*:

1. Asigurarea unui mediu concurențial loial prin implementarea Programului național în domeniul concurenței și ajutorului de stat. Programul va asigura o nouă abordare de dezvoltare a concurenței și deschiderea sectoarelor economice către concurență. Este de menționat că o provocare importantă care împiedică consolidarea mediului concurențial loial este sesizarea redusă a APC și APL a existenței problemei drepturilor exclusive instituite de către acestea pentru diferite entități și întreprinderi, care împiedică implementarea adecvată a principiilor concurențiale, liberalizarea și deschiderea sectoarelor economice către concurență. În acest context, va fi importantă consolidarea colaborării cu Parlamentul, Guvernul, ministerele de resort, autoritățile cu funcții de reglementare și control și alte autorități publice, în vederea realizării acțiunilor din Program pentru revizuirea sistemului de drepturi exclusive, liberalizarea piețelor și consolidarea unui mediu concurențial loial.

2. Intensificarea eforturilor pentru promovarea culturii concurențiale în vederea lărgirii spectrului de participanți la evenimentele de advocacy, desfășurarea Conferinței Internaționale ”Consiliul Concurenței la 10 ani: Evoluții, Provocări, Perspective”, continuarea implementării platformei de dialog Competition CaFE. Realizarea angajamentelor Consiliului Concurenței stipulate în documentele de importanță internațională și națională asumate în materie de concurență și ajutor de stat, prevăzute în: Acordul de Asociere (Capitolul 10) și Planul național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere în perioada 2017-2019, Foia de parcurs privind ameliorarea competitivității, Planul de acțiuni al Guvernului pentru anii 2016-2018.

3. Asigurarea implementării adecvate a cadrului legal de protecție a concurenței, inclusiv prin intensificarea activităților pro-active de investigare, realizarea studiilor utile de cunoaștere a piețelor (în comun cu partenerii de dezvoltare), revizuirea cadrului normativ de reglementare a mediului de afaceri privind compatibilitatea cu Legea concurenței, aplicarea softului pentru investigații.

4. Eficientizarea utilizării banilor publici pentru realizarea etapei a II-a privind implementarea Sistemului informațional automatizat „Registrul ajutoarelor de stat” Intensificarea eforturilor în vederea identificării ajutoarelor de stat ilegale și/sau utilizate abuziv. Elaborarea și adoptarea Raportului privind ajutoarele de stat acordate în anul 2016.

5. Fortificarea capacităților instituționale ale Consiliului Concurenței (inclusiv al oficiilor teritoriale), consolidarea managementului resurselor financiare prin preluarea experienței internaționale și atragerea fondurilor respective pentru implementarea proiectelor de asistență tehnică în vederea dezvoltării capacităților Consiliului Concurenței la aplicarea celor mai avansate metode de management și cercetare a pieței, de investigare a cazurilor de încălcare a legislației concurențiale. Eforturile vor fi îndreptate de asemenea și spre dezvoltarea relațiilor internaționale de cooperare bilaterală cu autorități de concurență din alte țări.

6. Intensificarea eforturilor pentru instruirea profesională a judecătorilor în vederea aplicării legislației în domeniul concurenței, ajutorului de stat și soluționării problemelor identificate ca urmare a examinării de către instanțele judecătorești a cauzelor din domeniul concurenței.

Consiliul Concurenței, prin acțiunile sale, va contribui și în continuare la implementarea adecvată a legislației concurențiale într-un mod transparent și nediscriminatoriu; atragerea autorităților publice, societății civile, asociațiilor de business, partenerilor de dezvoltare în consolidarea mediului concurențial loial; onorarea angajamentelor asumate de Republica Moldova în cadrul acordurilor internaționale în materie de concurență și ajutor de stat.